

JUNIJ 1987, ŠTEVILKA 6, LETO XXI

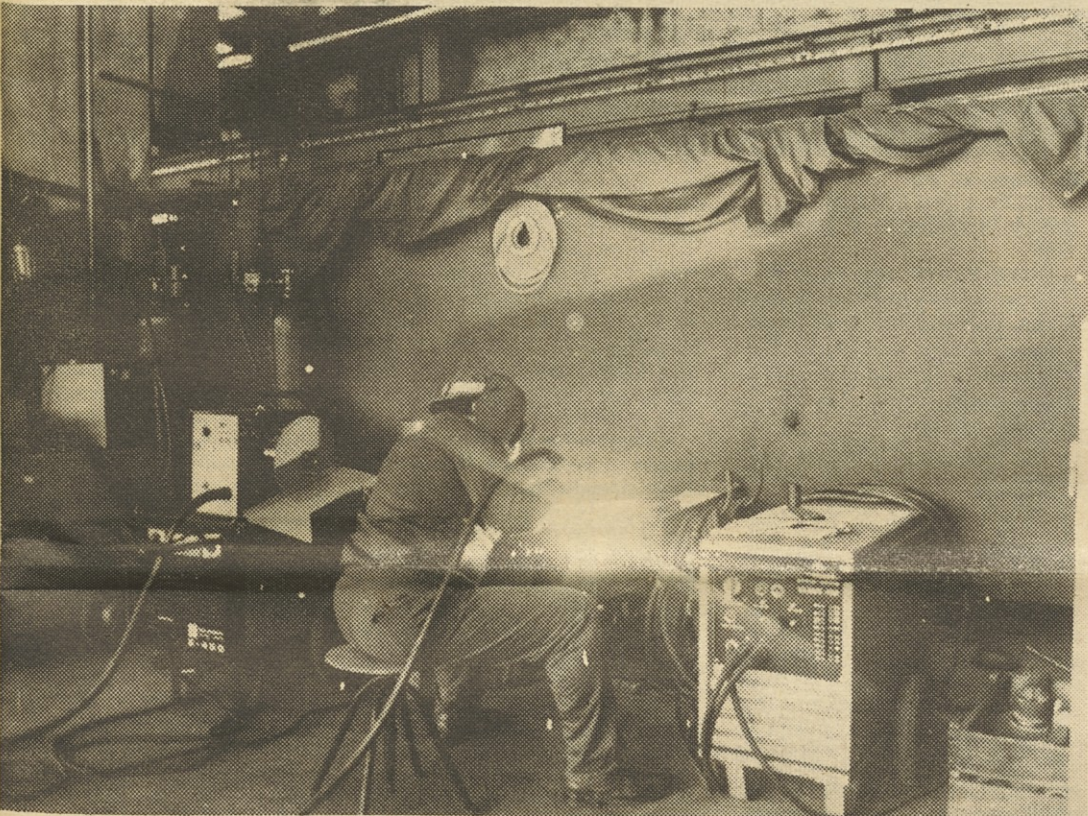
IMP Glasnik izdaja Delavski svet sozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 7.200 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Likozarjeva 6, telefon (061) 321-043. Glavni in odgovorni urednik je Janez Votek. Člani odbora za obveščanje sozda IMP so: Ladislav Abraham, Anka Brezec, Aleš Fujan, Bojan Germovšek, Dušan Hočevar, Vinko Jager, Dragica Janežič, Jože Kovač (predsednik), Biserka Lazar, Marija Leskova, Joži Pipp, Majda Slapar, Silva Škoda, Tomaž Štrkl, Helga Volk, Primož Zupančič, Marjan Žnidaršič. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

IMP-jevci na regijskih tekmovanjih kovinarjev

Prvak iz Klime

V mesecu maju so v Sloveniji potekala regijska delovna tekmovanja kovinarjev, ki so se preizkusili v teoretičnem in praktičnem znanju v celi vrsti kovinarskih poklicev. Kot že nekaj let doslej so se regijskih tekmovanj udeležili tudi IMP-jevci in sicer je na teh tekmovanjih pomerilo svoje znanje 19 naših delavcev.

MAG, en plamenski varilec, en orodjar, en rezkalec, en brusilec) pa so se preizkušali na Pomurskem regijskem tekmovanju kovinarjev.

S tekmovanja varilcev v tozdu Itak (Foto M. P.)

Na 7. delovnem tekmovanju kovinarjev Ljubljane so tekmovali trije delavci iz naših ljubljanskih ozdov (en orodjar iz tozda Črpalk, en brusilec iz Avtomatike, en obratni električar iz Tena energetika) ter dva Livarjeva livarja, ki sta tekmovala zunaj konkurence. Na 4. delovnem srečanju kovinarjev celjskega območja so tekmovali

štirje Klimini delavci (2 strugarja in 2 ključavničarja) ter dva Isova (en konstrukcijski ključavničar in en obratni električar). 12. delovnega tekmovanja kovinarjev severno primorske regije sta se udeležila dva Tiova delavca (en varilec REO in en varilec MAG). En Bliskov delavec (strugar) in pet kovinarjev iz tozda Kmetijske mehanizacija (en varilec

Med 19 našimi kovinarji je osvojil naslov regijskega prvaka celjskega območja Klimin strugar Jože Stepišnik. Drugo mesto pa so si priborili 4 IMP-jevci: Isov konstrukcijski ključavničar Ivan Lovec, Bliskov strugar Marjan Suihič, rezkavec Ludvik Sever iz Panonjinega tozda Kmetijske

Nadaljevanje na 2. strani

Delovna skupnost

Kakovosten servis

V poslovnem sistemu IMP-ja se posledice novega obračunskega zakona negativno odražajo. Po mesecu marcu, ko je bila realizacija še ugodna, je v aprilu prišlo do 30-odstotnega padca realizacije. Podoben trend je pričakovati tudi v mesecu maju. Vse to je posledica zmanjševanja investicijskih del. Slab položaj je tudi pri investicijskih delih v tujini. Novi obračunski sistem se negativno odraža tudi na poslovanje proizvodnih organizacij, razen izgube v prvem četrtletju v Tenu — energetiki, Tiu in Livarjevem tozdu Armature, ki so poslovale z izgubo je tudi večina ostalih organizacij poslovala s pozitivno ničlo. Skratka akumulacije skorajda ni.

To naj bi bilo vodilo za sestanek direktorjev in vodij služb delovne skupnosti SOZD in Interne banke. Na tem sestanku je bilo govora o problematiki dela služb in možnih načinih za racionalizacijo dela in poslovanja. Skupni imenovalec, razgovora je bil, da se je potrebno zavedati materialnega položaja delovnih organizacij in se v skladu s tem tudi obnašati. Skratka, zaživela naj bi usmeritev, ki ne bi prej omenjenih skupnosti postavljala nad organizacije, ampak bi le-ti morali biti kakovosten »servis« delovnih organizacij. V tej smeri bi kazalo še povečati učinkovitost in kakovost dela. S tem v zvezi je tudi zniževanje in kontrola stroškov.

Iskali naj bi dodatne možnosti za služek s prodajo storitev. Ob vsem tem, je bil izpostavljen še kadrovske problem in sistem nagrajevanja.

Na vseh prej omenjenih področjih so opazni določeni premiki, v smeri prej povedanega. (Tako so vsaj zagotavljali direktorji in vodje služb.) V splošni službi se je zmanjšalo število zaposlenih: Predvidoma bo usluge fotokopiranja opravljal zasebnik, kar bi zmanjšalo stroške za 20 do 30 odstotkov. Do organizacijskih premikov bo prišlo tudi v ekonomatu, zmanjšale se bodo zaloge, ves obracun pa bo na računalniški obdelavi. Kot problem so bili izpostavljeni samski domovi zaradi izredno visokih stroškov vzdrževanja, ki jih s cenami ne morejo dohitevati. V počitniški dejavnosti se prav tako čutijo zaostrene gospodarske razmere, ki se odražajo v povpraševanju po kapacitetah. V družbeni prehrani je vse bolj opazen razkorak med povpraševanjem po »standardnih« malicah, ki izredno hitro pada (od planiranih 1600 pade število na 1200). Vse bolj pa je prisotna težnja po suhi hrani in t. i. posebnih malicah. S tem obrat postaja na eni strani preprodajalec, kar ni namen, po drugi strani pa naraščanje potreb po posebnih malicah ne morejo zadovoljevati, ker tehnološko za to niso usposobljeni. Obrat je potreben temeljite obnove, vendar sam ne ustvarja toliko, da bi zmožni sam nositi stroške prenove. Na področju računalništva so zmogljivosti optimalno izkoriščene zlasti za potrebe poslovne informatike, posebna komisija pa že pripravlja rešitve za uvajanje tehnične informatike. Na področju opreme je predvidena posodobitev do konca leta. Z novim letom bo začel delovati tudi lastni servis za vzdrževanje. Potrebe po opremi (100 terminalov, 80 tiskalnikov in 90 mikroročalnikov) v celotnem sozdu, kažejo na to, da bi bilo najracionalneje uvoziti komponente za opremo, ki bi jo potem sami sestavili.

Skupni problem, ki so ga izpostavile vse službe, se nanaša na prostorske probleme, kjer je v izredno težavnem položaju pravna služba, interna banka pa bo poskušala te probleme razrešiti v okviru obstoječih danosti s premetitvijo posameznih oddelkov.

Skupna ugotovitev velja tudi za kadrovske področje, to je področje, ki je bilo nekoliko zanemarjeno zlasti v poslovnih funkcijah, stanje v posameznih službah, da sicer kadrovska zasedenost ni slaba, vendar to še ni opravičilo, da tu ne bi kazalo iskati določenih razerv namesto novih zaposlitev. Pozitiven premik je opazen na področju izobraževanja, kjer ima pomembno vlogo izobraževalni center.

Delovna disciplina je problem, ki se mu ni moč izogniti, vendar ga kot takega ne bo moč rešiti brez večje odgovornosti vodij služb. In na koncu nagrajevanje, po mnenju skorajda vseh prisotnih smo prišli do idealnega modela uravnilovke, kjer je vsakdo v svojem »razredu« najboljši delavec, model, ki ima kaj malo skupnega s kreativnostjo in »aktivnim delovanjem«. Zato je skupno izhodišče, da je potrebno sistem spremeniti in ga posodobiti.

JANEZ VOTEK

Kadrovska politika

Z ljudmi se ne dela kot s peskom, smo večkrat slišali na razgovorih pri vodjih kadrovskih služb. Ti pravijo, bolj jih premetavaš, slabši je efekt. Morda je temu res tako. Vendar je v tem prelomnem obdobju le treba nekaj narediti, da presežemo staro delovno intenzivno usmeritev in dohitimo današnjo tehnološko in inovativno izredno razgibano obdobje. Način, kako doseči ali preseči sedanjost razvojno ekspanzijo, je prav gotovo najprej v ustrezni organizaciji »človeškega resursa«. Ta mora dobiti možnost »svobodnega gibanja« v smislu kreativnega delovanja, sicer bo sistem nazadoval (ne samo stagniral). Vsekakor je na tem področju težko pričakovati kakšne bistvene premike, če bomo problem obravnavali zgolj in samo skozi ekonomsko optiko. Če gledamo skozi ta očala, se nam takoj zastavi vprašanje sposobnosti takojšnje ekonomske reprodukcije strokovnega kadra. Nenazadnje imamo poučen primer s tega področja v sami hiši (Projektni biro). Toda ravno krizna obdobja bi morala delovati na sistem mobilizacijsko, v smislu iskanja pozitivnih rešitev in v revitalizaciji kadrovske funkcije. Namreč problem, s katerim se IMP v zadnjem obdobju sooča (fluktuacija), kaže na določene neustrezne strokovne prijeme, ki so preveč enostranski in sila kratkoročni. Beg možganov zaradi trenutne nesposobnosti ekonomske reprodukcije (in s tem nizke ravni osebnih dohodkov, ki je posledica pomanjkanja dela, izhaja tudi še strokovna stagnacija), in zaradi uravnilovke (razlika med plačo diplomiranega inženirja in kvalificiranega delavca v Panoniji znaša le borih 50.000 dinarjev), si ne bi smeli dovoliti.

Vse to namreč kliče po spremembi kadrovske strategije pri tako imenovani profesionalizirani delovni sili, kajti pri razporejanju tovrstne delovne sile ne prihaja več v poštev razporeditev zaposlenega na ustrezno delovno mesto, ampak gre za uravnavanje njegove strokovne kariere (kot to definira Veljko Rus). S tem pa se izognemo sedanjim namigovanjem (ustreznih strokovnih argumentov seveda ni) ali celo trdnemu prepričanju, da so posamezni profili strokovnjakov izrazito determinirani s poslom, ki ga sedaj opravljajo (vzemimo projektanta, ki vlačijo določene linije). Primerjava je navidežno banalna, vendar glede na sedanjost organizacijsko strukturo in pristop zaposlitve na ustrezno delovno mesto verjetno resnična. S tem se seveda pojavlja problem neprilagodljivosti in nekretnosti. Posledica je seveda dokaj konfuzno administrativno stališče »poskušajmo kader zadržati v hiši«. Vendar brez te prej omenjene radikalne spremembe kadrovske politike, ki mora biti tako organizirana, da bo sposobna uravnavati strokovno kariero posameznika v smislu napredovanja — namesto po hierarhični lestvici — v strokovnem smislu. Skratka temu kadru bi morali zagotoviti vse bolj samostojno kompleksno, kreativno in negotovo delo na vseh ravneh.

Zato kaže vse sile usmerjati, da kvaliteta, sposobnost, znanje in izobrazba pridejo do veljave kot nekakšen samoregulacijski mehanizem, ne pa kot korektiv, ki ga je potrebno od zunaj vnašati ali vsiljevati v delovno organizacijo. J. VOTEK

9.kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije

Literati, likovniki, Šotorovci, pevci uspešni

Na 9. kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije so 1. junija — to je prvi dan srečanja, predstavljali IMP: Veronika Goljar in Metka Prelog z literarnimi deli ter likovniki Borut Kazar, Franci Vogrinec, pa Albert Žvab.

Na literarnem večeru je navdušila Veronika Goljar. Svojo pesem Reke je predstavila sama. Z njo pa je zaključila svoje bogato obdobje literarnega ustvarjanja kot IMP-jeva sodelavka. Upokojila se bo — s to napovedjo in priložnostnim darilom se je poslovila tudi od Kulturnih srečanj gradbincev. Povabilo, da ostane še naprej dejavna na literarnem področju, ki ga vrsto let uspešno goji, velja torej tudi za IMP.

Tako literatinji, kot likovniki so s svojimi deli opravičili svoj nastop, njihove stvaritve so uvrščene v sam vrh prispelih del. V nadaljevanju aktivnosti kulturnega srečanja je v likovni koloniji uspešno sodeloval naš delavec Franc Vogrinec.

2. junija so bili z burnim aplavzom pozdravljeni naši Šotorovci. Na oder so postavili dve veseloigri, v katerih so morali pokazati večšine pravih igralcev in igralk. Prva igra nosi naslov Priznanje in govori o nezvestobi mladoporočencev, katerih notranji nemir je tako

močan, da morata drug drugemu razodeti resnico. Za odkrivanje resnice pa uporabita tretjo osebo, ki ji nalagata svojo krivdo.

Druga igra se imenuje Zamenjava celice. Dogaja se v angleškem zaporu, kjer mora duhovnik spovedati na smrt obsojenega zapornika in ugotoviti ali je bila sodnikova sodba pravilna ali ne. Duhovnik zahteva priznanje. Človek, ki ga duhovnik bremeni uboja, pa ni pravišnji, kajti duhovnik je zamenjal celice.

5. junija so na revijskem na-

stopu zapele naše pevke pesmi Pomlad, Romanco in Škrinjno Vrehevo, za kar so pozele prisrčen aplavz. Še enkrat so se

skupaj z drugimi zbori oglasile na svečani akademiji v pesmi Zdravica. ANITA OGULIN IN MARIJA PRIMC

Nastop šotorovcev (Foto M. P.)

Križa, ki naj bi imela svoj konec

»Ali — ali«

Pravijo, da težave, s katerimi se srečuje Tio iz Idrije, niso novost. Problem učinkovitosti te delovne organizacije je prisoten že nekaj časa. Drugače rečeno — po vsakem prihodu na zeleno vejo pridejo spet na eno spolzko in sfrčijo nazaj v brezno. Vzroki, ki jih navajajo v delovni organizaciji, so navidez opravičljivi in objektivne narave. Predpostavimo, da je trditev točna in verjetno je, čeprav je nerazumljiva.

Pa pojdimo po vrsti: vzroki za sedanjí položaj so po mnenju direktorja Zdenka Goloba v tehnološkem zaostanku, slabi strojni opremljenosti, nizki produktivnosti dela, slabi organizaciji in v prevelikem deležu izvoza. Skratka nezavidljiv položaj na celotni proizvodni ravni delovne organizacije. To naj bi povzročilo neugodno kadrovske zasedenosti delovne organizacije kar se zopet slabo odraža na vse prej omenjene probleme. Zaozstajajo tudi na področju razvoja izdelkov. Lahko bi rekli, da je Tio tipičen odraz, ali drugače otrok globoke in dolgotrajne družbene, ekonomske in tehnološke krize. Položaj, v katerem se nahaja ta delovna organizacija, trenutno ne kaže na to, da bi se ti trendi obrnili, kljub takšnim ali drugačnim prizadevanjem na ravni sistema. V bistvu gre za to, da je organizacija ravno zaradi prej omenjenih problemov porinjena na obrobje, morda ne znotraj sistema IMP, ampak na globalni ravni, še zlasti znotraj družbenopolitične skupnosti oz. okolja, v katerem deluje. S tem se seveda izpostavljamo očitkom, da temu ni tako, vendar že prej omenjeni vzroki krize jasno kažejo, da je temu tako kljub verbalni podpori, ki jo vse pogosteje izkazujejo kot dejansko podporo. Vprašanje torej, kako prebroditi krizo. Zdenko Golob pravi, da je potrebno preseči zaostanek v razvoju izdelkov in razvojni tehnologiji. Posodobiti opremo. Tu so prvi rezultat dossegli, saj so nabavili nov stroj za prebijanje pločevine. Zahteva po posodobitvi je povsem na mestu tudi zaradi izvoza, ki znaša 15 odstotkov proizvodnje. Izvoza brez sodobne tehnologije si namreč ni moč predstavljati. Uspešnost na tej ravni, bi verjetno pozitivno vplivala tudi na

ponovno vitalizacijo celotne delovne organizacije. To bi ji zagotovilo stroškovno pokritost in preseganje izvoza na račun substance. Problem je torej v tem, da z zaostajanjem na področju tehnologije ostajajo nekonkurenčni tudi na domačem tržišču. Skratka izvoznih izgub domači trg ne pokriva.

Vse to je pripeljalo Tio v položaj, ko nima inovacijskih sposobnosti za hitro prilagajanje spremembam, še posebno tehnološkim spremembam. Resda je sedaj vitaliziran razvojni oddelek, vendar rezultatov zaradi prej omenjenih okoliščin ni moč pričakovati iz noči v dan. Dokaz, da je temu tako, je tudi obdobje kadrovske ekspanzije delovne organizacije v preteklosti, ko je bila to kadrovske ena najmočnejših organizacij, vendar te prednosti očitno ni bila sposobna kapitalizirati. Govorimo lahko bolj o obdobju improvizacij in intervencionizmu, ki se je pokazal kot neuspešen, ravno zaradi odsotnosti drugih samoregulacijskih in korekcijskih mehanizmov.

Po drugi strani pa bi lahko govorili o morebitnih blokadah tega kadra. No, o tem ne kaže razpredati, zdaj je, kar je. In kje iskati rešitve? Rešitve so na dlani kot pravi Zdenko Golob, saj proizvodni program kot tak ni vprašljiv, odpraviti je potrebno le slabosti, ki smo jih omenili na začetku. Tega pa ne bo moč doseči čez noč in brez določenih vlaganj, ki jih delovna organizacija sama ne bo zmogla. Vitalizacija organizacije zahteva v prvi vrsti kadrovske in organizacijske vitalizacije, ki pa ne more potekati spet v obliki osamljenega toka. To bi namreč organizacijo čez nekaj časa lahko spet vrglo tja, kjer je danes.

J. VOTEK

Zlati znak ZSS

Leopold Škander

22. maja je Občinski sindikalni svet šišenske občine v Pivovarni Union podelil Srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije najzaslužnejšim sindikalnim funkcionarjem, med katerimi je bil tudi Leopold Škander, poslovni organizator v delovni skupnosti Ika.

Občinski sindikalni svet ZSS občine Šiška naveda v svojem predlogu za to podelitev, da se je Leopold Škander vseskozi vključeval v delo družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov ter opravljal vrsto pomembnih funkcij. Že četrto leto opravlja funkcijo predsednika izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in uspešno vodi delo sindikata v delovni skupnosti DO Iko. Osnovna organizacija je v času njegovega mandata dosegla precejšnje rezultate na področju delitve po delu, nagrajevanja delavcev in pri sprejemanju samoupravnih splošnih aktov. Posebej se je zavzemal za socialno varnost delavcev in upokojujencev delovne organizacije IKO.

M. P.

Nadaljevanje s 1. strani

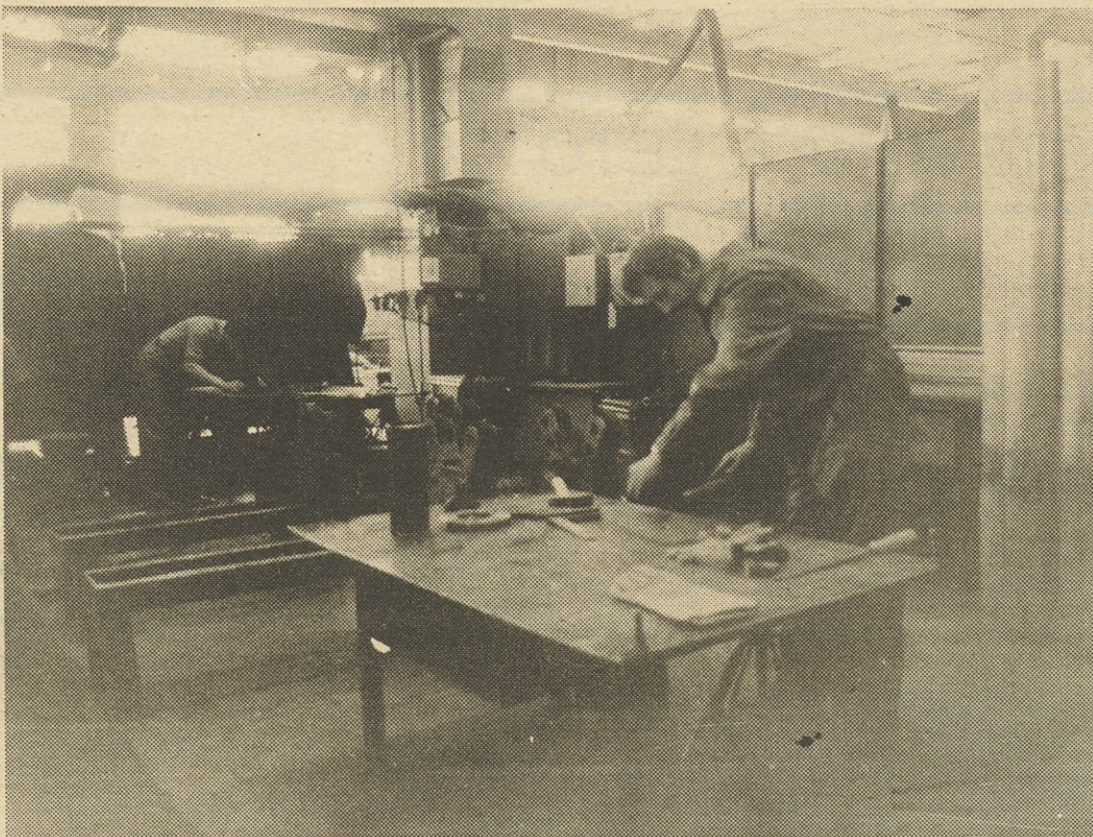
mehanizacija, livar Jože Bregar iz delovne organizacije Livar.

Tretje mesto so dosegli en Tio delavec, trije delavci iz tozda Kmetijske mehanizacije pa en Livarjev, četrto mesto pa trije IMP-jevci (en Tenov, en Avtomatkin in en delavec iz tozda Kmetijske mehanizacije). Ostala mesta, ki so jih dosegli

td., so nam v Tiu povedali, da sta pri njih tekmovala dva njihova varilca (eden v REO varjenju, drugi pa v MAG), od drugod pa je prišlo 12 varilcev — tekmovalcev v MAG varjenju, pa 5 varilcev — tekmovalcev v varjenju REO. Glavna skrb za organizacijo tekmovanja je bilo v Tiu naložena tehnologu Janku Vidmarju, kar zadeva ureditve delavnice. Za varilne aparate pa sta poskrbela mojster Franc Brenčič in

spada v dejavnost Ikovega tozda Itak, je le ta izvedel tekmovanja. Za priprave za tekmovanje so imeli v Itaku malo časa, saj so o tem, da so izbrani za nosilca tekmovanja, zvedeli šele kakšnih 10 dni pred tekmovanjem.

V pripravi sta sodelovala tudi tozda Avtomatika in Črpalke, ki sta pripravila elemente, ki so jih varilci obdelovali na tekmovanju.

Varilci v Itaku na začetku tekmovanja (Foto. M. P.)

naši delavci na regijskih tekmovanjih kovinarjev, so bila šesto, osmo, deseto, trinajsto.

Delavec — prvak na regijskih tekmovanjih in tisti, ki so dosegli drugo mesto, se bodo v drugi polovici junija udeležili republiškega tekmovanja kovinarjev, ki bo v gorenjski regiji.

Letos so bile kar tri naše delovne organizacije organizatorice regijskih tekmovanj kovinarjev in sicer Klima za strugarje celjske regije, Tio za poklic varilca REO in MAG Severno primorske regije ter Iko (tozda Itak) za plamenske varilce, ročno obločne in varilce TIG in MAG z območja mesta Ljubljana.

Dva Isova delavca sta bila člana komisije na regijskem tekmovanju celjskega območja in sicer Milan Kolar (v komisiji za tekmovanje električarjev) ter Friderik Založnik (v komisiji za tekmovanje električarjev).

Ko smo povprašali pri naših organizatorjih tekmovanj za varilce in strugarje Tiu in Iku (tozda Itak) pa v Klimi o organizaciji, poteku tekmovanj, pa o težavah

vodja vzdrževanja Silvij Beželj.

Nezadovoljni pa, so rekli v Tiu, so s Šolskim centrom Jurij Vega, ki izobražuje bodoče kovinarje, vendar nihče z omenjenega centra ni prišel pogledat na tekmovanje, čeprav so bili o tekmovanju obveščeni.

Pri organizaciji tekmovanja za strugarje v Klimi so bili najbolj prizadevni Stane Božič, Alojz Počkaj, Franc Inkret, Jože Merzidovšek, Franc Završnik, Branko Mernik in še nekateri drugi.

Izdelek, ki so ga tekmovalci obdelovali — struženje gredi za ležajno predležje — je iz Klimine dejavnosti in ga je za tekmovanje določila strokovna komisija te delovne organizacije. Material za tekmovanje je prispevala Klima.

V Iku so dejali, da je temu, da jih je Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljane izbral za organizatorje tekmovanj varilcev, botrovala 40-letnica IMP-ja, ki jo letos slavimo.

Glede na to, da je šlo za tekmovanje s področja varjenja, ki

V Itaku so bili pripravljeni na 55 prijavljenih tekmovalcev — varilcev, vendar jih je tekmovalo 46 v štirih postopkih varjenja in sicer v plamenskem, ročno obločnem, TIG in MAG varjenju. Med tekmovalci — varilci pa žal ni bilo niti enega IMP-jevca.

Tekmovalne izdelke in tehnologijo so povedali v Iku, so določili v tozdu Itak.

Pri tekmovanju je prišlo do časovnega zamika, saj je zadnji tekmovalac zaključil šele okoli 23. ure namesto ob 18. uri. Vzrok za to so bile okvare na dveh TIG aparaturnah, ki jih je posodila za tekmovanje Tovarna Gorenje Varstroj. Tako so tekmovanje dokončali na eni od tovrstnih aparaturn.

Kljub temu, so povedali v Iku, ocenjujejo, da je tekmovanje potekalo zadovoljivo. Taka je namreč, so dejali, tudi ocena centralne žirije na mestnem nivoju, pa ocena predstavnikov šišenskega občinskega ter Mestnega sveta ZSS, ki so obiskali tekmovalce v Itaku.

V končanem vrstnem redu je o vseh kovinskih poklicih, iz katerih so bili tekmovalci, dosegel 7. delovnem tekmovanju kovinarjev prav varilec po MAG postopku najboljšo mesto. Prva mesta na tekmovanju v Itaku so odnesli Litostrojčani.

Glavno breme pri pripravi organizaciji in izvedbi delovnega tekmovanja varilcev v Itaku je nosil Igor Bojec, varilni tehnolog, za kar, je dejal vodja tekmovanja Gojko Usenik iz Ika, mu gre vse priznanje.

Pa še to so dejali v Iku: »Dejstvo, da se je 7. delovnega tekmovanja kovinarjev Ljubljane udeležilo tako malo IMP-jevih delavcev, katerega dejavnost vendarle v pretežni meri kovinski, je žalostno in za prihodnje tekmovanja nesprejemljivo. Z naprej bi se bilo potrebno na nivoju sozda organizirano lotiti akcije za animiranje delavcev za tekmovanja in jih seveda primerno vzpodbuditi in stimulirati tako kot dela že precejšnje številke slovenskih ozdov.

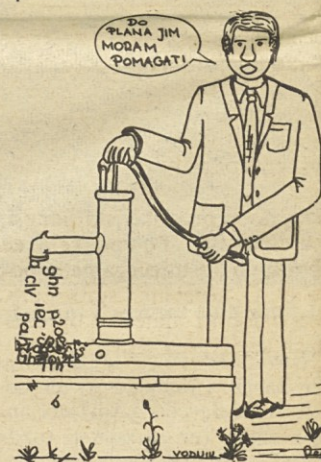
Smatramo, da bi morale vsa leta potekati aktivnosti za tekmovanja, s čimer bi tudi dvignili nivo kvalitete naših izdelkov.«

MARIJA PRIMC

Uživajte poleti

Spoštovane bralke in bralci, čas počitnic se približuje, zato je naša pozornost usmerjena bolj na morje, planine, njive, popoldansko obrt, ali pa v hiše in gradbene dela, ki jih je treba še postoriti. Vemo, kako je to, zato vas tudi mi v tem poletnem času ne bomo obremenjevali s »samoupravnimi storijami«, gospodarjenjem in ne vem še s čim, ampak vam bomo ponudili v naslednjih dveh številkah več razvedrilnega branja. Skratka, poskušali bomo »narediti« časopis primeren času. Oglasite se z idejami, reportažami, fotografijami in še s čim. Pa lepo pozdravljeni!

UREDNIŠTVO

Projektivni biro in njegova svetla ali temna prihodnost

Strokovnjaki bežijo

Smo v času, ko vsi teoretični zagovarjajo tezo, da sta izobrazba in znanje pomembnejša dejavnika ekonomskega razvoja kot kapital. Ta teza v našem primeru visi v zraku, ko si podrobneje ogledamo, v kakšnem položaju se nahaja tozda Projektivni biro. Ta je naletel na prve težave pri pridobivanju poslov in prihodka že v letu 1986. Stanje se ni bistveno popravilo niti v letošnjem letu. Po analizah bi do polletja v letošnjem letu potrebovali še 170 milijonov prihodka. Iz tega je razvidno, da je eksistenca Projektivnega biroja v sedanjí obliki ogrožena. Ob tem je tu še vprašanje, kakšne so možnosti nadaljnjega razvoja in izkoriščanja naložb, ki so jih v preteklosti namenili za razvoj.

Projektivna dejavnost naj bi bila tista, ki čuti prve znake krize v sami panogi, bodisi gradbeni ali montažni. Na krizo v času ekspanzije ni nihče pomislil, pa tudi nujno ni bilo. Takrat je bilo potrebno razmišljati o združevanju kapacitet, da je bilo moč zadovoljiti vse potrebe. Morda gre za posel (predvsem v Iraku), na katerega sistem kot celota ni bil povsem pripravljen. Zaradi vrste improvizacij in nedorečenosti je morda tudi prišlo do sedanjega položaja biroja kot takega. Za to seveda ne kaže kriviti nikogar. Ob tem lahko ugotovimo tudi nasprotno — IMP je ravno v tistem času pokazal izredno visoko stopnjo prilagodljivosti in organizacijsko sposobnost. To pa bi moralo biti jamstvo, da se sedanje krizne razmere prebrodijo pozitivno za sistem. Nekateri podatki kažejo, da smo pri tem začeli zamujati. Že prej smo

omenili, da je Projektivni biro ekonomsko povsem samostojna celota, odvisna od lastnega dohodka. Z zmanjševanjem prihodka so se zmanjšale tudi plače. Posledica je fluktuacija. Če postavimo pod drobnogled fluktuacijo, je ta zaskrbljujoča. V zadnjem letu je odšlo 20 strokovnjakov. Navidezno je to za okrog 180 oziroma sedaj okrog 160 delavcev malo. Če gledamo samo skozi optiko ekonomije, je tak trend vsekakor pozitiven. Vsako zmanjšanje števila zaposlenih ob nižjem prihodku je po ekonomski logiki pridobitev.

Če problem osvetlimo sociološko, pa ni enostaven, ampak je naravnost alarmanten in tega se zavedajo tudi poslovodne strukture IMP. Vsak odhod visokokvalificiranega strokovnjaka iz tega ali onega tozda pomeni zmanjšanje kreativnosti, še zlasti

v teh zaostrenih razmerah in v času toliko opevanega prestrukturiranja. Žal ob sedanjem povprečju osebnih dohodkov, ki znašajo okrog 220.000 dinarjev, je težko pričakovati, da se fluktuacija ne bi nadaljevala, če vemo, da druga strokovnjaki takšnega profila zaslužijo tudi dvakrat ali trikrat več.

Kako ukrepati? Na to vprašanje v Projektivnem biroju iščejo odgovor že nekaj časa. Direktor tozda Jože Hrvatin pravi, da so znotraj tozda že poskušali najti določene rešitve. Predvidevajo, da se bodo organizirali v manjše skupine, ki bodo prevzemale nase ekonomsko odgovornost. Verjetno je ena od rešitev za izboljšanje sedanjega ekonomskega položaja tozda tudi v večji pomoči drugih delovnih organizacij. Projektanti so namreč v časih svoje konjunkturalne prelivali del akumulacije v proizvodno in montažno dejavnost. Verjetno pa bi se kazalo razbremeniti od določenih režijskih stroškov. V času 5-odstotnega davka, ki so ga morali plačevati od svoje dejavnosti, so bili seveda nekonkurenčni. V današnjem času, ko tega davka ni in z aktiviranjem notranjih rezerv, so konkurenčni tudi na domačem tržišču. Pove-

čali so komercialno aktivnost pridobivanju poslov, odraz tega je, da so si 90 odstotkov del na domačem trgu pridobili sami. N zunanem tržišču pa jim vse poslo zagotavlja Inženiring. Delno prisotno tudi prestrukturiranje dejavnosti, ki je sicer izredno težko ob pomanjkanju kapitala. Z razvojem in tozdu se ukvarja ljudje, kar seveda zelo bremeni dohodek tozda. V tem času opravljajo nekaj razvojnih nalog, največ pa si obetajo od naloge o standardizaciji popisov materialov in opreme, naloga, ki po svoji zastavitvi presega okvir tozda in IMP-ja in je širšega družbenega pomena. Uspešna izvedba naloge bi pomenila tudi osnovo za banko podatkov. Zavedajo pa se, da z vsemi temi aktivnostmi ne bodo rešili svojih težav, če ne bodo deležni podpore sozda. Na kadrovske področju pa ne bi smeli dopuščati tako velike fluktuacije izven traj sistema. Najugodnejša rešitev pa bi vsekakor bila, če bi obstoječi potencial angažirali znotraj tozda, seveda ob ustreznih materialni stimulaciji. S tem probleme najmanj boleče in tudi v najbolj pozitivnem (kreativnem) smislu razrešili.

J. VOTEK

Kako nam bo krojena prihodnost?

Vprašanje ustavnih sprememb se sicer ne zastavlja več s tako intenzivno, kot je to bilo pred časom. Toda ravno to zatišje daje možnost trezne presoje in temeljitega ter argumentiranega (rečemo lahko strokovnega — ne mislimo političnega) analiziranja predvidenih sprememb. Tovrstni argumenti so lahko dobrodošli, zaradi tega, ker spremembe kot take pomenijo ideološko politično trasiranje poti nekega sistema za nadaljnjih 10 do 12 let. Pomembne so zaradi tega, ker spremembe prihajajo ravno v času, ko se naša družba nahaja v globoki krizi. Gre torej za vprašanje, kako preseči to krizo, še posebej če izhajamo iz že prej omenjene predpostavke, da je razpravljanje in odločanje o ustavnih spremembah v bistvu odpiranje temeljnih vprašanj nadaljnjega razvoja socializma in sprememb ostoječe strukture družbene moči. Morda je zopet pisanje o tej temi v našem časopisu udarec v prazno, vendar vseeno ne gre zanemariti dejstva, da sedanje stanje in ukrepi nikakor niso koristni za naš sozd. Zato tudi vprašanje, ki se upravičeno postavlja, kaj bo storjenega na globalni ravni, da bodo odpravljene določene blokade gospodarskih organizacij (subjektov) v smislu ekonomske samostojnosti in podvrženosti selekciji določenih ekonomskih zakonitosti.

Gre torej za vprašanje prilaganja socializma zahtevam postindustrijske družbe. Že prej smo omenili kontinuiteto spreminjanja ustavne zasnove družbe, kot ugotavlja dr. Bogomir Kovač in pravi, da se je izhodiščna politična strukturiranost in porazdelitev družbene moči kljub spremenjenim oblikam vseskozi ohranjala. Zato naj bi pomenil vsak premik ali sprememba družbeno kontinuiteto.

OHRANITEV STATUS QUO

Ob izhodišču, da se temeljna načela ustave ne spreminjajo, prihaja Kovač do zaključka, da nas to vodi v protislovje. To se odraža v tem, da so spremembe ustave logične in racionalne, če se spremenijo koncept in bistveno družbenoekonomske in politične ureditve, saj lahko manj pomembne sistemske spremembe uravnavamo zunaj ustavnega prava in zato ni potrebno menjati same ustave. Kovač se zavzema tudi za to, da bi zaradi trdovratnosti jugoslovanske družbene krize in protislovnosti celotne socialistične razvojne strategije morali domisliti in problematizirati tudi aksiomatične socialistične postavke (socialistična usmeritev, ekonomska oblast delavskega razreda, položaj politične in idejne avantgarde, samoupravni produkcijski odnosi, neuvrščeno). Potemtakem za izboljšavo obstoječega ne bi potrebovali ustavnih sprememb.

Teži o dobrih strateških opredeljenih socializma Kovač postavlja nasproti antitezi, da globalna kriza socializma zahteva globalno redefinicijo socializma ter njegove razvojne strategije. Gre za izredno radikalno zahtevo, ki bi ji lahko dali celo oporečniški naslov, vendar ob nadaljnji analizi vseeno ugotovimo, da ima postavljena teza svoje argumente, ki jih ni moč zavrniti. Gre za to, da je temeljni predpogoj za kakršnekoli spremembe odpiranje novih strateških poti razvoja. Ustavne spremembe bi potemtakem morale preseči raven sprememb, ki naj bi pomenile le določena odstopanja in popuščanja pred pretečo nevarnostjo družbenega razkroja. Biti bi morale osnova za dejansko spremembo naše družbe. Bistvo problema vidi v tem, da kljub spremembam ni moč pričakovati, da bi zaživela blagovna produkcija oziroma njene zakonitosti. Vzrok za blokado na tej ravni gre iskati predvsem v nasprotju med

zakonitostmi blagovne produkcije in idejno zastavitvijo sistema na drugi strani. Blagovna produkcija skozi logiko svojega delovanja zahteva določeno ekonomsko in družbeno konkurenco, pluralizem družbenoekonomskih razmerij. To pomeni, da je potrebno priznati trgu in ekonomskim zakonitostim vse institucionalne oblike (trge produkcijskih faktorjev, konkurenco idr.), ki omogočajo učinkovito delovanje blagovne produkcije. Tu pa se bodo verjetno še naprej lomila kopja, kajti s tovrstnim priznanjem blagovne produkcije, je potrebno priznati vse negativne (zlasti) socialne posledice, ki jih takšna odločitev potegne za seboj. Glede na vse rečeno je v predlogu opaziti določene pomanjkljivosti. Predlog sam ne vsebuje alternativnih rešitev. Po oceni Kovača se v predlogu razkriva protislovje med ekonomskim in političnim, bolj poudarja pomen 'Kritične analize' kot dolgoročnega programa in na ekonomskem področju predlaga neustrezne rešitve oz. se izogne bistvu problemov. Zdi se, da nadaljuje z napačno razvojno strategijo sedemdesetih let, ki je privreda do sedanjih katastrofalnih posledic. Na mesto avtonomnih integracijskih in motivacijskih mehanizmov tržnega in ekonomskega strukturiranja celotne družbe dejansko postavlja pravopolitično logiko funkcioniranja ekonomskega sistema.

VPRAŠANJE LASTNIŠTVA

Novost Predloga naj bi bila večje poudarjanje povezanosti družbene lastnine, kot nadaljuje Kovač, z blagovno produkcijo, večja avtonomnost in učinkovitost ekonomskih subjektov. Toda nikjer ni predlogov, kako operacionalizirati večjo ekonomsko in pravno odgovornost delavcev v procesu učinkovitejši reprodukcije družbenih sredstev. Predlog pa je konkreten ob predlaganju pravno političnih ukrepov, kot npr. zakonsko zamenjanje ekstra profita, ali pa ko morajo poslovne strukture brniti z institucionalizacijo svoje moči družbeno lastnino ipd. Lastnini torej ni priznana njena ekonomska funkcija, da je lahko temelj ekonomske kalkulacije in prisvajanja dohodka (princip delitve po delu). Niso se odprla vrata pluralizmu lastninskih oblik (razširjene so možnosti za tuja vlaganja in povezanost privatne lastnine naših državlja-

nov), zanemarjena je ekonomska funkcija lastnine (zanemarjena nujnost vzpostavitve trga kapitala in nepremičnin, pozabljeno je na rešitev predpisanih akumulacijskih stopenj ali obresti, poslovni sklad itd.), ni povezave lastninske oblike z ekonomskimi interesi zaposlenih (kolektivna lastnina, trg obveznic in delnic), zanemarljivo povezanost lastnine s podjetniško funkcijo (malo družbeno in privatno gospodarstvo) ipd.

Po Kovaču gre za bolj restriktivne kot pa inovativne in spreminjajoče spremembe na področju lastništva. To pomeni bistveno zožitev lastnine kot izhodišča »socialističnega« opredeljevanja družbenih odnosov, potem so tudi vsi ostali poskusi spreminjanja ostali omejeni in neproduktivni. Družbena lastnina je nezdružljiva z blagovno produkcijo, če ne dobi ustreznih ekonomskih funkcij (cene, možnost lastniških oblik dohodka) in se ne operacionalizira v treh temeljnih podsistemih državne, kolektivne in privatne lastnine. Ob vsem tem pa gre še za en paradoks, to je, neopredeljena pravna eksistenca družbene lastnine.

SAMOUPRAVLJANJE IN TOGA ORGANIZACIJA

Ekonomske razumevanje lastnine v okviru blagovne produkcije je povezano z bistvenimi spremembami v celotni strukturi in načinu delovanja ekonomskega (gospodarskega) sistema. Tudi tukaj je ponudba novih rešitev skromna. Samoupravna organizacijska struktura je nejasno opredeljena: delovna organizacija postaja temeljni ekonomski subjekt, tozda pa izhodiščna oblika samoupravnih produkcijskih odnosov. Ta delitev je z vidika lastniških razmerij in logike tržnega organiziranja povsem irelevantna. Na trgu je vsak subjekt tržni subjekt in vsak proizvod blago, zato tržni kriteriji veljajo na vseh točkah ekonomske reprodukcije in to ne glede na vezanost produkcije, tehnološki izbor in organizacijo dela (trg se ne ustavlja na vratih podjetja, temveč zajema celotno ekonomsko proizvodnje in proizvodov). Pri tem trg in konkurenca sama poskrbita za optimalno strukturo produkcije in povezujeta producente na temelju ekonomske učinkovitosti uporabe produkcijskih sredstev. S tega vidika je vsako vsiljevanje organizacijskih shem (razen pravil igre) družbeno neučinkovita rešitev, ki bi se ji morali izogibati. Ob tržni opredelitvi je treba čim več prostora nameniti samoorganiziranju, ustvarjanju novih organizacijskih oblik, kar bistveno dinamizira in diverzificira obstoječo družbeno strukturo. Ustavne spremembe ponujajo logiko omejitvene recepture in ne opredeljujejo strategije (restriktivnost se odraža tudi na področju osebnega dela z lastnimi sredstvi).

Pripravil:
Janez Votek

Razsoljevalec

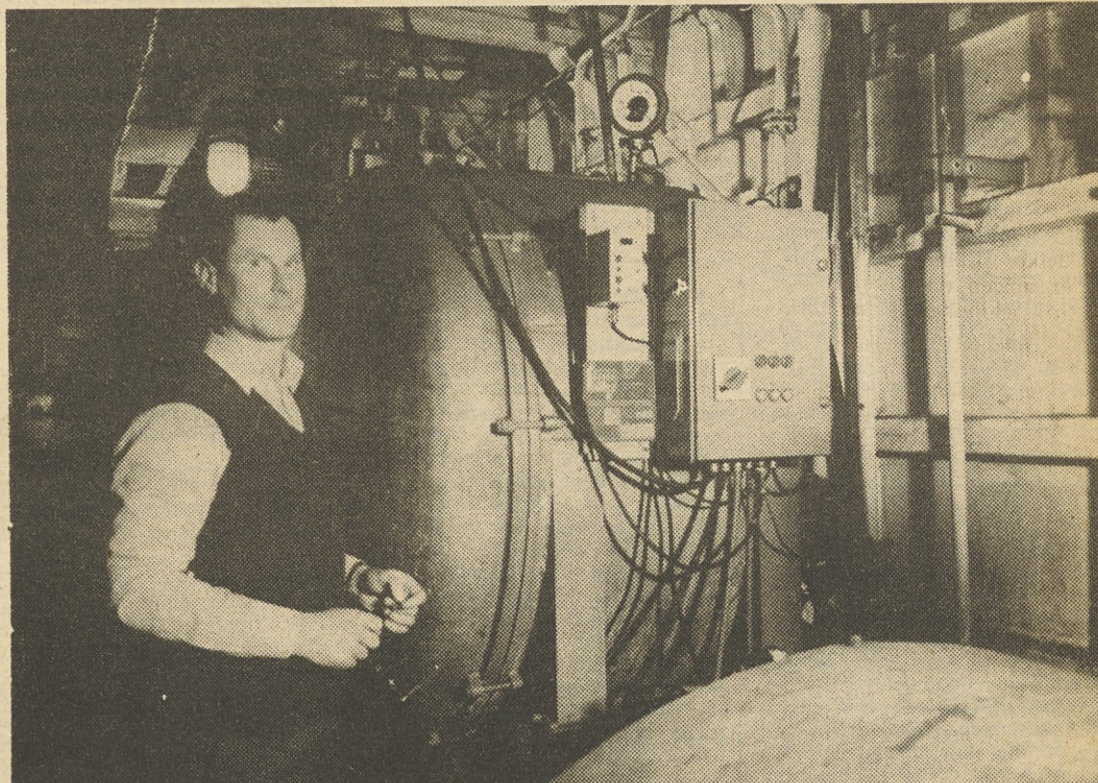
Na jugoslovanskem tržišču se je pojavila potreba po proizvodnji naprav za razsoljevanje morske vode. Prvenstveno je taka naprava namenjena ladjam, ki na dolgih plovbah potrebujejo čisto in pitno vodo, zato je najprimernejše, da vodo pridobivajo sproti iz morja.

Naprava, ki smo jo na initiativo Marketinga IMP začeli razvijati v razvojnem oddelku tozda Itak, deluje ob uporabi toplote nizkega temperaturnega nivoja, za kar koristi odpadno

topla voda). Od količine te odpadne tople vode je odvisna količina pridobljene čiste vode (za kg čiste vode je potrebno 2500 kg toplote.)

Naprava je sestavljena iz va-

nosnika toplote (uparjalec in kondenzator) iz titanove pločevine, odporne na morskovo vodo. Za izčrpavanje slanice in vzdrževanje potrebnega vakuuma sta vgrajena dva ektorja iz aluminijeve brone. Čisto vodo izčrpa obodna črpalka iz aluminijeve brone. Merilec slanosti stalno meri prisotnost soliv čisti vodi in pri več kot 20 ppm (20

Razsoljevalec v ladjedelnici 2. oktober v Izoli

toploto ladijskega dieselskega motorja. To odpadno toploto je v vsakem primeru potrebno odvajati v okolico — morje. To pomeni, da imamo toploto za destilacijo zastoj, potrebujemo le nekaj dodatne električne energije za pogon črpalk.

Tako napravo pa lahko montiramo tudi na kopnem, kjer je na razpolago cenena toplotna energija:

- odpadna toplota industrijskih obratov
- geotermalna energija
- sončna energija ob zadostnem številu kolektorjev (500 Wm²)

Princip delovanja: Že dolgo je znano, da se temperatura vrelišča tekočin znižuje z nižjim tlakom okolice. To fizikalno zakonitost koristimo pri napravi za vakuumsko destilacijo vode. V komori dosežen vakuum (70 milibarov) absolutno (15 krat manjši od atmosferskega tlaka) nam omogoča destilacijo vode pri temperaturi 40°C. Za obratovanje naprave zadostuje ogrevni medij s temperaturo približno 60°C (odpadna

kuumske komore, ki je znotraj zaščiten proti koroziji z SAKAFENOM. V njej sta dva pre-

Izidor Sterle, inženir strojništva — energetike je zaposlen IMP-ju pet let. Najprej je opravil delo in naloge v Itakovi konstrukciji, zdaj pa je že približno dve leti v razvojnem oddelku tega tozda.

Razsoljevalec, ki je sedaj kot prototip na preizkušanju v strojnici doka v Ladjedelnici 2. oktober v Izoli, je njegova prva samostojna naloga, ki se jo je lotil takoj po prihodu v razvojni oddelek.

V prihodnje bo sodeloval pri vakumski sušilni napravi za les, za katero je dal pobudo Rudi Bukovac, direktor delovne organizacije Iko. V uresničevanju te naloge bodo vključeni Itakovi konstrukcijski oddelek, Avtomatikin razvojni oddelek in Biro za lesno industrijo Ljubljana.

delov soli na milijon delov vode) sproži alarm in prekine delovanje razsoljevalca.

Razen titanovih prenosnikov toplote in merilca slanosti so vsi sestavni deli domače proizvodnje.

V letu 1986 nam je mag. Michael Gruden s Fakultete za strojništvo opravil meritve delovanja razsoljevalca, ki so potrdile dobro teoretsko zasnovo naprave — prototipa. Sedaj bomo meritve izvedli še v naravnem okolju na morju. V ta namen imamo napravo nameščeno na doku v ladjedelnici »2. oktober« v Izoli in izkorišča odpadno toploto dieselskega motorja, ki poganja električni generator in obratuje občasno že nekaj mesecev. Meritve bodo po trajnostnem preizkusu pokazale vpliv izločanja soli in apnenca, vpliv korozije in različnih mikrobioloških fenomenov, ki vsi zmanjšujejo ekonomičnost in življenjsko dobo in bodo izhodišče za izdelavo prve manjše serije za tržišče, ki bo predvidoma stekla že letos.

inž. IZIDOR STERLE

V soboškem tozdu Blisk pripravljajo elaborat za odcepitev

Reorganizacija — reorganizacije

Panonija se ne more izvleči iz kriznega krča. Tako bi lahko na kratko strnili dogajanja v zadnjem obdobju, ko so prihajale na dan vse bolj glasne zahteve po izstopu Bliska iz delovne organizacije Panonija. Zeleno luč za ta korak je vodstvo delovne organizacije dobilo na zboru delavcev v mesecu maju, ko so delavci sprejeli sklep, naj se izdela ekonomsko tehnični elaborat, ki bo nakazal možnosti razvoja Bliska kot samostojne delovne organizacije.

Glede na postavljene roke bi ta elaborat že moral biti izdelan. V tem mesecu je bil predviden celo referendum. Toda zataknilo se je, kot nam je povedal direktor tozda, pri posredovanju podatkov o proizvodnji in montaži, ki bi jih morala posredovati delovna skupnost. Kljub vsemu je sedaj elaborat v zaključni fazi priprave in bosta o njem v drugi polovici meseca razpravljala delavski svet in zbor delavcev. Vzroke za to potezo nam je predstavil direktor tozda Blisk Jože Kouter, ki pravi, da zastavljeni cilji združitev niso doseženi. To dokazuje s preveliko rezijsko obremenitvijo tozda s strani delovne skupnosti, kar bi bilo sicer vzdržno, če bi bili temu ustrezni tudi rezultati. Vendar teh ni, zlasti slaba je bila angažiranost pri pridobivanju poslov za Blisk. Kljub opozarjanju, da se bo tako enostranski pristop odrazil na poslovanju tozda, to ni zaleglo. Blisk je zaradi tega v kritični situaciji, zlasti temperaturna dejav-

nost, ki zaposluje skorajda polovico kapacitet. Posledice so po mnenju direktorja jasne in dovolj zgovorne, da so se v Blisku odločili za to potezo. Z reorganizacijo naj bi povečali odgovornost rezijskih delavcev, zmanjšali naj bi tudi njihovo število, popravili osebne dohodke in zaježili fluktuacijo kvalificiranega montažnega kadra. Z odcepitvijo naj bi zagotovili tudi večjo učinkovitost organizacije in uporabo obstoječih zmogljivosti. To pomeni ohranitev obstoječih montažnih zmogljivosti, v proizvodni dejavnosti pa bodo razvili lastne izdelke na osnovi livarske dejavnosti. To bo omogočilo povečanje števila zaposlenih v proizvodnji. Ohranili pa bodo tudi dosedanja obseg kooperacijske dejavnosti. Tudi očitke, da je Blisk dobil določene proizvodne programe je neutemeljen, saj gre le za izdelavo treh izdelkov in prenos enega programa. Če se še povrnemo k delovni skupnosti, potem je treba poudariti, pravi

direktor tozda, da obveznosti in odgovornosti med tozdom in delovno skupnostjo niso razmejene. Seveda, če bo do dezintegracije prišlo, Blisk ne bo šel iz sistema IMP.

Druga stran — se pravi delovna skupnost — je prav tako zaostala svoj odnos do Bliska, vsaj na retonični ravni. Direktor delovne organizacije Emil Zelko nam je pred kratkim dejal, da prihaja do zaostrovanja odnosov predvsem zaradi neenotnih pogledov pri vodenju med njim in Koutrom. Zlasti očita Koutru, da ne kaže razumevanja za sporazumevanje med tozdom in delovno skupnostjo. Očitki s strani Bliska, da se je preveč posvečalo problemom Kmetijske mehanizacije niso povsem na mestu. Povsem normalno je namreč, da se je glede na težave tozda tako ukrepalo. Zaradi zaostrovanja razmer s strani Bliska je Panonija po mnenju Zelka v položaju, ko je potrebno ukrepati in odnose, zlasti medsebojne, razčistiti. Povsem jasno je, da organizacija brez medsebojnega zaupanja in sodelovanja vodilnih ne more uspešno poslovati in uresničevati zastavljene poslovne cilje.

J. VOTEK

Šefigor, uspehi tozda dol

Mnogi imajo navado, da nerogajo nad tistimi, ki so nad njimi. Češ, da ne znajo urediti zadev tako, kot bi morali. Do takih pojavov pa pride tam, kjer so sprejeli kar ambiciozne proizvodne programe. V času krize, ko tehnološko zaostajamo in izvoza ni, alije pa pod pričakovanji, da bi to presegle, so marsikje nastavliali nove kadre, ki naj bi vodili razvoj in zagotovili uresničitev plana proizvodnje. Toda vsepovsod se to le ni obneslo. Kolektiv enega od tozдов v sozd IMP je bil dve, tri leta nazaj na čelu po uspešnosti. Da bi ostali na isti ravni, oziroma da bi to presegle, se je poka-

zala potreba po zaposlitvi novih kadrov, ki naj bi držali korak s časom. Prihajali so možje na bolj ali manj pomembna »vodilna« mesta, ali kot jih delavci imenujejo kar »šefi«. V letu, dveh se jih je nabralo toliko, da so bile pripombe na »tovrstno« širitev. Kako tudi ne, saj se je pokazalo: šefi številčno gor, uspehi tozda dol. S prvega mesta so zadržili pod 20. mesto v sozdu. Ob analizi so spet našli kot ponavadi, kopico izgovorov v teh in onih objektivnih vzrokih subjektivni pa se navadno zamolčijo, ker ima vsak sebe rad in vedno najde zase nekaj pozitivnega. Na ta način se

najlažje zaščiti hrbte med seboj. Stanje je v pat poziciji, vzpona učinkovitosti ni. Občutek, da jih preveč »komandira« in tako se kviri harmonija med kolektivom. Če kolektiv drsi navzdol, nekaj ne »štima« in zato se v reševanju takih zadev ne bi smelo delati v rokavicah. Če kdo kaj vidi, ni to dovolj, da je to samo na papirju. Svoje delo mora v resnici opraviti. Da se negativnosti odpravijo, je treba urediti, da ima vsakdo na svojem mestu tudi svojo odgovornost in potem bo odpadlo tisto »preveč šefov«, ki jih imamo.

Fran Vodnik

Uresničevanje kadrovske funkcije v IMP-ju

V slabi sedanosti — živimo za lepšo prihodnost

Cilj tokratne teme je osvetliti uresničevanje kadrovske funkcije v sozdu IMP. Predpostavka, iz katere smo izhajali, je, da je kadrovanje in izobraževanje po svoji naravi dolgoročen proces.

To nam potrjuje dejstvo, da je izobraževalni cikel pogojen s ciklusom reprodukcije, spremembami v načinu proizvodnje, ter spremembami zavesti, torej v procesih, ki se izčrpajo v daljših časovnih obdobjih.

Ob zastavitvi problema se še zavedali nismo, kaj šele, da bi karkoli vedeli o kadrovski krizi IMP, ki je izbruhnila v zadnjem času. Morda se zdi izraz kadrovska kriza prehud, zaradi tega bo morda negodoval kdo od odgovornih. Morda bomo deležni očitka, kaj vrtikamo svoj nos na področje, ki ga ne obvladamo niti strokovno, niti praktično. Bo, kar bo! Našo trditev bomo poskušali argumentirati, kajti prepričani smo, da to, kar pravimo, drži.

KADER ZAHTEVA VLAGANJA

Trenutni kadrovski problemi v IMP-ju so, kot kaže, odraz nedorečene organizacije in kadrovske politike, ki bi ustrezala strokovnjakom in posledica neregiranja na prejšnje izpostavljenosti. Sam sistem kadrovanja pa tudi zaposlovanja ne odstopa od povprečja ostalih delovnih organizacij. Namreč tudi v IMP imamo opravka z izredno velikimi odstopanji oziroma razkorakom med dejansko in zahtevano izobrazbo, na delovnih mestih (ta je po pravilu nižja od zahtevane na zahtevnejših delovnih mestih in obratno).

Jože Kovač, direktor kadrovskega splošnega sektorja Telekom:

»Pri nas je opazna fluktuacija kadra s 7–8 stopnjami zahtevane izobrazbe (inženirjev). To je seveda zaradi elektronske usmerjenosti proizvodnega programa velik problem. Mi bi morali imeti najmanj 33 odstotkov zaposlenih inženirjev, ki jih sedaj poskušamo dobiti na trgu delovne sile, kjer smo prekratki zaradi nižjih osebnih dohodkov. Največ upanja pa nam daje štipendiranje. Čeprav je tudi to lahko dvorezen meč zaradi izredno hitrega razvoja elektronike.«

Prav gotovo IMP na tem področju ne more biti izjema, saj gre zaposlovanju tovrstne delovne sile pripisati v veliki meri 70-letni leti, za katere je značilnost izredna ekstenzivnost našega gospodarstva. Važno je bilo zaposliti delovno silo ne glede na njeno izobrazbo. Toda IMP je, kot kaže njegova ekspanzija, razpolagal z določenimi kakovostnimi dejavniki. Poleg ugodnega položaja na trgu, je morala biti brez dvoma prisotna tudi dobra organizacija dela. Širitev dejavnosti in prehod iz montažne v proizvodno organizacijo, je bil prav tako naraven in v prvi vrsti na okolja, ki so razpolagala z delovno silo. V tem smislu je tudi povsem normalno delovala kadrovska politika, ki smo jo že prej nazakali. Namreč »pravi človek na pravo delovno mesto.« Šlo je, kot to imenuje Veljko Rus, za

Adolf Prašnikar, vodja splošnega kadrovskega sektorja v Dvigalu:

»Ni formalna izobrazba pogoj za dobro opravljanje del. Veliko pomenijo delovne izkušnje, ki imajo še kako velik vpliv na uspešnost delavca ali skupine.«

razporeditev ljudi na ustrezna delovna mesta, kar je povsem ustrezen cilj v primeru, da gre za zaposlovanje nekvalificiranih ali kvalificiranih delavcev. Zanje je treba najti ustrezno delovno mesto, ustvariti ugodne psihofizične razmere za delo in jim ponuditi primeren oseben dohodek.

IMP kot sistem oziroma njegove organizacije s svojo uspešnostjo so dokaz, da je bila tovrstna naravnost v nekem smislu pravilna. (Tipični primeri so organizacije montažnih skupin). Da ne bi zadeve nategovali v prazno, povejmo, da število delavcev do 4. zahtevnostne stopnje izobrazbe (nekvalificirani, polkvalificirani, kvalificirani, visokokvalificirani) visoko presega število delavcev z zahtevano izobrazbo. V Telekomu presega število zaposlenih za 1/3 v Dvigalu je 2-krat več zaposlenih, kot so zahteve po izobrazbi do 4. stopnje izobraževanja. Podoben položaj je tudi v drugih delovnih organizacijah in tozidih v IMP, izjema je Izip. Po drugi strani pa so prisotna močna odstopanja od zahtevane izobrazbe v negativnem smislu od 5. zahtevnostne stopnje izobraževanja naprej. Tu pa so namreč odstopanja v obratnem sorazmerju od prej navedenih in še večja pri vseh delovnih organizacijah. Najbolj pereči so ti problemi v ekonomsko slabo stoječih delovnih organizacijah, čeprav tudi ostale ne odstopajo. Npr. Iko kot intenzivno naravno podjetje ima kljub izredni odzivnosti visokega in višješolskega kadra na njihove razpise še zmeraj več kot 50 odstotni izpad teh kadrov. Od predvidenih 78 jih 38 zaseda delovna mesta z visoko izobrazbo, od predvidenih 133 z višješolsko izobrazbo, jih ta delovna mesta zaseda 60 delavcev. Izpad pa je viden tudi pri srednješolskem kadru, kjer je od 377 zahtevanih tehnikov zaposlenih komaj 133 tehnikov. Z večjimi ali

manjšimi odkloni se podobna slika ponavlja v vseh delovnih organizacijah. Že sami podobni odkloni, ki navidezno ne zaskrbjujejo, nekateri ljub dejanskemu razkoraku razmišljajo o tem, da so na področju zaposlovanja srednješolskega kadra 5. zahtevnostne stopnje in 6. in 7. dosegli optimum, ki ga v tem trenutku ne kaže širiti. Tako so nam povedali v

Ana Debeljak, vodja Izobraževalnega centra:

»V Izobraževalnem centru smo pripravili program za usposabljanje pripravnikov na vseh stopnjah izobraževanja. Pripravljamo se tudi na snemanje filma, ki ga bomo uporabljali za animacijo mladih, da se bodo odločali za deficitarne poklice. Pripravili smo tudi vrsto seminarjev in drugih izobraževalnih akcij. V lanskem letu smo začeli tudi z usposabljanjem in pošiljanjem na razne seminarje vodilnih in vodstvenih delavcev. Organizirali pa smo tudi izobraževanje ob delu na 4. zahtevnostni stopnji za en oddelek slušateljev v Mariboru in enega v Iku.«

Iku. Poleg Ika je v specifičnem položaju Telekom, ki je tehnološko intenzivna delovna organizacija. Vsaj tako je definirana glede na svoj program, vendar se postavlja vprašanje, če je temu res tako, glede na kadrovsko sestavo, kajti imeti bi morali vsaj 33 odstotkov kadra z višjo in visoko izobrazbo, da o drugih pogojih ne govorimo, vendar tu daleč zaostajajo. Problem zaposlovanja se zaostrije tudi na nižji ravni. Namreč, če dosedaj ni bil problem kvalificirane delovne sile, se tudi problem na tej ravni zaostrije. Predvsem je težko dobiti določene profile poklicev, kot so strugarji, orodjarji itd. Sploh pa postajajo kovinarski poklici deficitarni za skorajda vsa okolja, ker je prišlo do nenadnega obrata pri odločanju mladine. Značilna primera sta npr. Ivančna gorica in Mursa Sobota, ki sta včasih hiperproducerski kovinski predelovalne poklice. V Ivančni gorici je prisotno pomanjkanje delavcev nasploh od najnižjih profilov do najvišjih. V Murski Soboti ni dosti boljši položaj, kjer si Panonija uspeva zagotavljati kader le s pomočjo štipendiranja, čeprav včasih tovrstni kader sploh ni bil problem. In kaj iskati vzroke, da delovne organizacije ne dobijo več kakovostnega kadra tudi na nižji ravni izobraževanja.

Janez Mohorič, vodja kadrovske službe v Tio Idrija:

»Moram povedati, da imamo v Tio opravlja izredno neugodno kvalifikacijsko sestavo delavcev na vseh ravneh. Temu lahko pripišemo v veliki meri tudi dokaj neugoden gospodarski položaj delovne organizacije.«

Eden od razlogov in verjetno v zadostni meri utemeljen je, da se je IMP v preteklosti preveč obračal na trg delovne sile, brez nekih večjih vlaganj v kader. Namreč zanašanje na tržišče delovne sile je pogosto predraga investicija. Produkcija kadrov, ki temelji na potrebah tržišča, ki ima sicer regulativno funkcijo, je zelo draga. Ko nam tržišče pove, da je določenih profilov premalo, je že zelo pozno, ker to pomeni izgubo dragocenih sredstev.

Andrej Plahutnik, vodja kadrovske službe v Klimatu:

»Najprej moram opozoriti, da v IMP-ju žal zaenkrat še nimamo izdelane enotne kadrovske politike. Kar se tiče zaposlovanja mladih, je opaziti, da pričakujejo v prvi vrsti dvig osebnega dohodka. Opažamo, da dajejo mladi premalo poudarka poklicni perspektivi. Po drugi strani pa imamo tudi mi, če se povrnem k tistemu, kar sem prej povedal, premalo posluha za kadre in njihove ideje. Žal je treba tudi priznati, da smo prišli v položaj, da je za nas vsak dohod delavca problema, ki ga težko razrešiti.«

Pojavi pa se s problemom ubada zaradi sabega ekonomskega položaja in nestabilnosti, kar odvrača mlade od kovinarskega poklica. Podobno je tudi: Tiom iz Idrije, ki prevzija neustavne ciklične krize.

Montažna dejavnost se zaenkrat še ne srečuje s tako akutnimi problemi, čeprav jih zavirajo pri uresničevanju kadrovske funkcije organizirane in tehnološko propulzivnejše delovne organizacije. Brez dvoma pa je na tem področju mariborska Montaža daleč pred ostalimi. V tej delovni organizaciji zaenkrat kadrovskih problemov ni moč zaznati.

Andreja Šmolčič, vodja kadrovske službe v Livarju:

»V naši dejavnosti se srečujemo z izrednim pomanjkanjem delavcev. Način, kako razrešujemo te probleme, so različni, pretežno je to štipendiranje. Pri štipendijah dajemo tudi dodatek za deficitarnost. Posebno pozornost namenimo visokošolskemu kadru, ki ga po končanem šolanju vključujemo v nadaljnje izobraževanje. Posebno pozornost pa smo namenili učenju tujih jezikov, ki ga organiziramo v hiši. Mislim, da bi štipendiste morali bolj uvajati na sistem in to v kreativnem smislu, morda bi le kazalo razpisovati tudi raziskovalne naloge za nagrade iz sklada IMP.«

MLADE NE ZANIMAJO KOVINARSKI POKLICI

Izguba sredstev se seveda ne odraža direktno ampak indirektno skozi investiranje v izobraževanje. Zavedati pa bi se morali, da se dolgoročno ne kaže zanašati na tržišče. Vsa podjetja bi se morala lotiti premišljenih ukrepov, s katerimi vplivajo na akcijo kadrov. Ti ukrepi so seveda različni, pa tudi uspešnost je različna. Vzemimo primer Elektromonterja. Kot nam je povedala Vera Bernetič, se je Elektromonter vključil v usmerjeno izobraževanje, da bi si pridobil ustrezen kader, vendar je konkurenca, ki se pojavlja s povsem novimi poklici (elektronika), učinkovitejša. Tu si bo težko pomagati iz zagat, pa naj so spodbude finančne ali nefinančne. Sama kadrovska problematika v IMP-ju se je sicer izdiferencirala v nekatere skupne značilnosti. Te pa izhajajo iz same proizvodne naravnosti delovnih organizacij. Tako se z določenimi specifičnimi problemi srečujejo montažne delovne organizacije, zatem proizvodne z delovno-ekstenzivno naravnostjo in organizacije, ki osvajajo delovno intenzivne proizvodnje. Vzemimo Livarja, ki težko pride do kakovostnega kadra na katerikoli ravni izobraževanja zaradi težavnosti dela.

Karlo Kocijančič, vodja kadrovske službe v Montazi Koper:

»Glede na majhnost kolektiva moram povedati, da se srečujemo z izredno fluktuacijo (14 odstotkov). Vendar to gre pripisati odhodu naših delavcev v drobno gospodarstvo. Pozitivno in edinstveno pa imamo izdelan sistem napredovanja, ki ne temelji samo na formalnih premikih iz enega v drug dohodkovni razred, ampak na sposobnostih pa tudi strokovnem usposabljanju delavcev.«

NORMALNO JE IMETI MANJ IZOBRAZBE IN ZNANJA

Kot smo že prej ugotovili, je v naših razmerah povsem normalno, če imajo delavci nekoliko manj izobrazbe in znanja, kot zahteva opis delovnega mesta. Morda je ravno to podatek, ki bi dal slutiti, da je IMP stabilna delovna organizacija, vsaj kar se fluktuacije tiče. Vendar temu ni tako, v glavnem je skorajda vse povsod čuti težnje po fluktuaciji. Tako, kot smo prej rekli za ostale probleme, je tudi pri fluktuaciji iskati problem verjetno zunaj osebnih dohodkov. Že prej smo ugotavljali, da na fluktuacijo vpliva vrsta dejavni-

Ivana Košorok, vodna kadrovske službe v Izipu:

»Sozd bi moral enotno zastaviti in voditi kadrovsko politiko. Imeti bi morali vpogled nad tem, kaj se dogaja na področju kadrovske politike v celotnem sozdu. Izdelati bi morali evidenco po profilih delavcev, ki naj bi bili usposobljeni za opravljanje najrazličnejših funkcij. Izdelana bi morala biti tudi strategija prelivanja kadrov, da se ne bi soočili s takimi problemi, kot je to sedaj.«

Pri nižji kvalifikacijski strukturi je to prav gotovo težavnost in narava dela. Medtem ko je pri višjih kvalifikacijskih strukturah treba iskati vzroke v profesionalizaciji dela in dohodku. Če izhajamo iz omenjenih predpostavk, lahko ugotovimo, ali postavimo predpostavke kot kriterij uspešnosti. Namreč delovne organi-

zacije kot so celjska Klima, mariborska Montaža, Iko imajo izredno nizko stopnjo fluktuacije, kot pravijo, v mejah normale. Podobno je tudi z Montažo Koper, medtem ko pa so pri vseh ostalih stopnje fluktuacije zaskrbiljujoče. Vzemimo Livar, kjer znaša fluktuacija nekaj čez 15 odstotkov. Podobno je tudi z Ekom. Najbolj pa odstopa Ten energetika. In kaj iskati vzroke fluktuacije? Predvsem v organizaciji dela in v tistih elementih organizacije dela, ki so sestavni del bolj razvite tehnolo-

Tone Štrus, vodja kadrovske splošne službe v sozdu IMP:

»Moram povedati, da je na področju kadrovske politike na ravni sozda prišlo do določenih premikov. Dogovorili smo se, da se s posebnim sporazumom uredi prehajanje kadrov znotraj IMP. Sozd bo postal koordinator kadrovske politike in kadrovskih služb. Izdelali bomo tudi strategijo dolgoročnega pridobivanja kadrov. Začeli bomo tudi s programom usposabljanja. Izpopolnili bomo kadrovsko evidenco, ki bo zajemala podatke povezane z interesi in specializacijo.«

gije in zapletenih odnosov. Delovna organizacija je namreč vedno bolj zapleten in od okolja odvisen sistem. To izhodišče zahteva operacionalizacijo odločitev na vseh ravneh. S tem pa se izpostavlja nujnost razporeditve delavcev na osnovi sposobnosti, znanja, izobrazbe in delovnih rezultatov. Ob prihodu delovnih organizacij v krize, ali periodične krize, začnejo organizacije zapuščati delavci na vseh ravneh, zlasti tisti, ki so zaznali, da sistem napredovanja ni potekal na osnovi dela, znanja in izobrazbe, temveč po poti raznih koalicij znotraj delovne organizacije ali občine. S tega vidika lahko posta-

Irena Dolinšek, vodja kadrovske službe v Klimi montaži:

»V času, ko se situacija na trgu delovne sile zaostuje, je moteče neenotno nastopanje IMP pri animaciji mladih in šolah za poklice, ki jih IMP potrebuje. Takšno razbodo nastopanje deluje na mlade neprivlačno in tudi neuspešno.«

vimo pod drobnogled Ten energetiko, ki ima izredno negativen odnos med režijo in proizvodnjo (od 255 zaposlenih je 134 režijeve). Razmerje, ki je nevzdržno, naj bi nastalo zaradi odhoda proizvodnih kadrov, ki dobesedno bežijo v zadnjih dveh letih iz proizvodnje, vendar je očitno razlog tudi v prej navedenih vzrokih. Visoka fluktuacija je pokazatelj, da gre organizacija navzdol, in da je kriza ali celo propad, vprašanje časa. Primer, ki je potrdil to pravilo, je bila Panonija, pri kateri je sedanja recesija še vedno vprašljiva prav zaradi fluktuacije. Panonijo je v zadnjih 15 letih zapustilo 48 strokovnjakov predvsem tehničnega profila. Morda je izjema pri tej fluktuaciji Livar, ki dosega visoko fluktuacijo (nekaj čez 15 odstotkov) predvsem zaradi težkih delovnih pogojev, bolj kot zaradi neurejenih razmer.

Dragica Rudolf, vodja kadrovske službe v PMI:

»Problem, na katerega smo naleteli v zadnjem obdobju, je pridobivanje vodilnih in vodstvenih delavcev, vendar nam na to, kako rešiti ta problem, še ni uspelo najti ustreznega odgovora.«

KRIZA »INTELEKTUALNEGA POTENCIALA«

Problem visokokvalificiranega zlasti inženirskega kadra se skorajda leto ali dve nazaj še ni pojavljal v tako zaostreni obliki, kot se danes. Takrat zahteve, pa tudi razmere na trgu niso bile še tako zaostrene. V današnjem času pa se to vprašanje vse bolj zaostuje. Pomanjkanja visokokvalificirane delovne sile namreč ni moč nadomestiti s priznavanjem z delom pridobljenimi zmožnostmi. Ta praksa je, kot smo že ugotovili, prisotna v IMP-ju na vseh ravneh kvalifikacijske sestave do srednje šole. Ponekod imamo opravka s priznavanjem razlik, ki presegajo tudi 2 stopnji dejanske izobrazbe. To je po svoje tudi odraz negativne selekcije ali slabo zastavljene kadrovske politike, ki odstopa od vodila, da se je treba učiti pri najbolj razvitih. Tam ima namreč vsakdo možnost napredovanja šele, ko si za to pridobi ustrezne kvalifikacije. Pri nas pa je ravno obratno. To bi lahko pripisali izredno usodni konjunkturi v 70-tih letih. Sedaj, ko so s krizo izčrpane prednosti delovno intenzivne proizvodnje tudi v IMP-ju, je nujno tehnološko dvigniti proizvodnjo na tisto

Anton Ojsteršek, vodja kadrovske službe Montaže Maribor:

»Nekih posebnih problemov na področju kadrovske politike nimamo. Cilj, ki smo si ga zastavili in ki ga tudi uspešno izvajamo je, da našemu kadru omogočimo usposabljanje in izobraževanje na vseh ravneh, kar se nam bogato obrestuje. Pri strokovnjakih naj mimogrede omenim, da je skorajda vsak bil ali pa je vključen v nek način postdiplomskega dela na fakulteti.«

raven, ko postane znanje bistveni dejavnik razvoja. To pa brez kadra z visoko izobrazbo ni možno. Res je, da je težko predpostaviti, kako hitro bo potekal ta proces in koliko kadrov bomo potrebovali. Vendar se da na osnovi določenih predpostavk ugotoviti, koliko kadrov z visoko izobra-

Gojko Usenik, vodja kadrovske službe v Iko:

»Mislim, da pri zaposlovanju visokokvalificiranih kadrov ni kakšen poseben problem, vendar je ob tem potrebno izpolniti enega od pogojev npr. osebne odhodke. Mislim, da mi s tem nimamo posebnih težav, zato ne čutimo neke krize pomanjkanja teh kadrov.«

zbo bomo na osnovi raznih predpostavk potrebovali. V industrijsko razvitih državah zaposlujejo npr. najmanj 10 odstotkov kadrov z visoko izobrazbo. Ravno zaradi napredovanja tehnologije lahko pričakujemo, da bodo zaposleni z visoko izobrazbo ponekod prevladovali. IMP je na prelomnem obdobju, če ne že v zaostanku. V tem trenutku je čutiti močno pomanjkanje visokokvalificiranega kadra za pokrivanje sedanjih potreb, kaj šele, da bi razpolagali s potencialom za kakšen radikalnejši tehnološki zaspek. Vzroke bi lahko pripisali premajhni stopnji strateškega planiranja, premajhnemu upoštevanju trga, prenikni akumulativni sposobnosti nekaterih delovnih organizacij pa morda tudi premajhnemu znanju vodilnih v delovnih organizacijah. Da je temu res tako, nenazadnje dokazujejo aktivnosti na področju kadrovske politike, ki so bile in so še na ravni sozda. Dogajanja v zadnjem obdobju nam dajejo občutek, da gre bolj za gašenje požara, kot za globlje strateške premike. Gre za krizo dveh tozdov (o čemer več na drugem mestu). Na osnovi tega so sprejete določene smernice, ki naj bi reševale, kar se da rešiti. Zlasti naj bi preprečili odhod kadra izven sozda. Tukaj se namreč srečujemo z dvema problemoma in sicer z dokajšnjo razdrobljenostjo razvojno raziskovalnega dela in z izredno neefektivnostjo delovne sile (kar ni samo značilnost IMP-ja), ki se ni sposobna hitro prilagajati na tehnološke in druge (ekonomske) spremembe. Posledica tega je, da ni računati z neko nadomestljivostjo

Primer OV

1. Število zaposlenih in njih KV struktura

Koncem meseca aprila podatki kažejo, da je bilo v OV-ju zaposlenih 605 delavcev. Glede na dejansko zasedenost (zahteva delovnega mesta) je bila struktura teh delavcev sledeča:

Gornji tabeli kažeta na to, da mnogi delavci, ki so na določena delovna mesta razporejeni, ne izpolnjujejo pogojev predpisanih s samoupravnimi splošnimi akti. Razkorak je največji pri delovnih mestih, za katere je predpisana srednja ali višja izobrazba. Ta delovna mesta so le 25 % zasedena z delavci, ki imajo dejansko srednjo oz. višjo izobrazbo. Bistveno boljše stanje je pri ostalih izobraženih nivojih in se pokritost suče od 50 do 81 odstotkov.

2. Odnos režije in proizvodnje je 1:1,7 v korist proizvodnje delavcev. Pri tem podatku moramo seveda upoštevati metodo! po kakšnem ključu delavcev tretiramo kot režijske oz. proizvodne, saj vsak premik bistveno vpliva na ugotovljeno razmerje.

3. Iz tabel pod tč 1 izhaja, da imamo v organizaciji 20 delavcev z visoko in 19 delavcev z višjo izobrazbo. Ti delavci se pretežno nahajajo v projektivi, prodaji, operativni in na vodilnih mestih. Prizadevanja, da bi pričeli z delom na projektivno-razvojnem in na tehnološko razvojnem področju, do sedaj niso obrodila sadov. Problem je predvsem v kadrih, ki jih v ta namen ni možno pridobiti, obstoječi pa so prezasedeni s tekočimi operativnimi zadevami. Deficitarnost kadrov na

pokliccev (npr. prehod projektanta v razvojnika ali konstruktorja), zaradi tega imamo opravka z visoko fluktuacijo (20 strokovnjakov iz Projektivnega biroja se je v zadnjem letu zaposlilo izven IMP). To pa je seveda izredno drag mehanizem za uravnavanje kadrovskih tokov.

To je seveda ena plat, hkrati pa preskok v visoke tehnološke stopnje brez zadostnega števila strokovnjakov z visoko izobrazbo in raznih specialistov ni možen.

TRG DELOVNE SILE

Vseh potreb po visokokvalificiranih kadrih tehničnih profilov, se ne da več zadovoljevati na tržišču delovne sile, še več, rečemo lahko, da gre za popolno deficitarnost tovrstnega kadra. Zato je planiranje kadrov kot eno izmed dejavnikov zagotavljanja delovne sile, še kako pomembno. Lastnosti delovne sile zahtevajo poleg zastavitve planov tudi vsakoletno dopolnjevanje in spreminjanje, ki bo odvisno od ekonomskih tokov in v konfrontaciji s šolanjem kadrov. Skratka, potrebna je ustrezna štipendijska politika, s katero si je še na edini način (kot kaže) moč zagotavljati kadre na dolgi rok.

Eygen Hašaj, vodja kadrovske splošne službe Panonije:

»Problem naše delovne organizacije ni kvalifikacijska sestava, ta je dobra, ampak fluktuacija visokousposobljenega kadra. Kader si zagotavljamo izključno s štipendiranjem. Vendar nas ne preseneča takšna fluktuacija, ko pa nam ne uspeva urediti nagrajevanja tega kadra. V tem trenutku nam primanjkuje kader tudi na vodstvenih in vodilnih mestih, toda ne moremo ga dobiti. Čeprav je potekala akcija na ravni sozda okrog prerazporejanja, kljub posredovanju teh potreb niti odgovora nismo dobili, tako da na neke resne rešitve ne kaže računati.«

NAPREJ, DA BI PRIŠEL NAZAJ

Za IMP je še nekaj značilno, kar seveda spet ni posebnost IMP-ja, namreč, da dokaj nedorečeni kriteriji napredovanja delavcev. Resnici na ljubo bi lahko govorili celo o opušcanju profesionalnih kriterijev namesto zaostrovanja le-teh. Seveda ne mislimo spet teoretizirati, ampak izpostaviti le nekaj dokazov, da je temu res tako. Že prej smo omenili priznavanje z delom pridobljenih zmožnosti, ali po domače internih kvalifikacij, ki so bolj posledica razmeščanja ljudi v določene »dohodkovne razrede«, kot pa njihove dejanske usposobljenosti. Ker pač za napredovanje izobrazbeni kriterij ni pogoj, je odraz tega tudi nizka inovativnost v sozdu. Hkrati pa je to morda tudi razlog za negativno selekcijo.

IANEZ VOTEK

tem področju nam ne dopušča ustrezne popolnitve, kljub akcijam, ki smo jih izvajali zaradi pridobivanja višje in visoko strokovno usposobljenih kadrov. V zadnjem času smo se odločili, da bomo obstoječe vrzeli poizkušali zapolniti s štipendiranjem ter z nadaljnjimi poizkusi kadrovanja perspektivnih kadrov za razvojna področja.

Deficitarnost kadrov nam enako onemogoča ustrezno popolnitev na področju operativnega vodenja objektov (odgovorni vodje del), za katero se že po zakonu zahteva visoka ali višja izobrazba.

4. V načrtih kadrov za bodoče številčno ne predvidevamo bistvenih sprememb, pač pa predvidevamo spremembe v strukturi kadrov. Povečalo naj bi se število delavcev z visoko oz. višjo izobrazbo, ustrezno pa znižalo število delavcev z nižjimi stopnjami izobrazbe.

5. V zvezi z vrednotenjem pomena izobrazbe je ugotovljena posebna enotna metodologija SOZD-a tako za vrednotenje uspešnosti kakor za ugotavljanje uspešnosti.

6. V zadnjem času v gibanju fluktuacije ni prišlo do posebnih sprememb, ugotavljamo pa večjo fluktuacijo pri delavcih z visoko in višjo izobrazbo. Tako je odšlo več delavcev z mnogoletnimi izkušnjami, ki jih nadomeščamo z delavci, ki se v določena dela več ali manj uvajajo. V tem smislu fluktuacija postaja problematična, njenih pravih razlogov za zaenkrat nismo uspeli razkriti.

Martin Kosmina

1. maj 1967

IMP Glasnik letos praznuje 20-letnico izhajanja. V ta namen smo za pogovor poiskali prvega odgovornega urednika našega glasila Aleksandra Perdana, sedanega ljubljanskega odvetnika.

Za pogovor sva se dogovorila v njegovi odvetniški pisarni. Nizal je spomine od ustanovitve glasila, njegovega nastajanja, sodelavcev, dopisnikov, uredniškega odbora, vsebine.

Aleksander Perdan

Kako ste pred 20 leti ustanovljali IMP-jev časopis?

»Iniciativa za ustanovitev glasila je prišla od sindikata. V ustanavljanje časopisa se je vključilo tudi vodstvo podjetja. Potem so samoupravni organi imenovali uredniški odbor, ki je imel 8 do 10 članov.

Člani uredniškega odbora so bili v glavnem iz ljubljanskih IMP-jevih obratov ter po en član koprškega dela IMP-ja in mariborskega, ki so pridobivali dopisnike, obveščali o tem, kaj naj bi se pisalo o aktualnih dogodkih, gradbiščih, prevzetih poslih in o problemih. Takoj za tem smo sestavili pravilnik o izhajanju glasila, ki je imel okoli pet strani in opravi vse druge formalnosti pri pristojnih organih v zvezi z izhajanjem glasila.

Jaz sem bil v IMP-ju pravnik od leta 1963, pa sem do leta 1967 spoznal IMP-jevo dejavnost in vidi. Tedaj je bil IMP že kompleksna organizacija s celotno vrsto montažnih in proizvodnih dejavnosti (delno tudi servise). Glavni poudarek je bil na montažni dejavnosti. Ker sem torej kot pravnik poznal in moral poznati IMP-jevo dejavnost, po drugi strani pa sem po maturi delal kot novinar pri Ljudski pravici, kasneje do leta 1959 pri Dnevniku in sem tako edini v IMP-ju poznal novinarsko delo ter formiranje časopisa, domnevam, da so me zato imenovali za odgovornega urednika IMP Glasnika hkrati z imenovanjem uredniškega odbora. Ta funkcija ni bila časovno omejena kot tudi ne mandat uredniškega odbora in sem tako ostal odgovorni

urednik vse do odhoda v odvetništvo leta 1971, pa še kakšne dve leti potem, dokler se ni IMP razrastle, pa se je delo urednika profesionaliziralo.

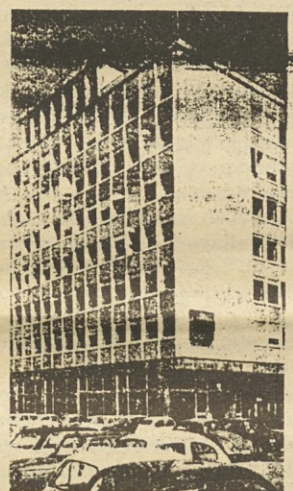
Prva številka IMP Glasnika — to ime ima časopis še sedaj — je izšla 1. maja 1967. Časopis je nastal v sedanji IMP-jevi upravni zgradbi na Titovi 37. Seveda tedaj še nismo imeli uredniških prostorov.

Na naslovni strani te prve številke Glasnika je Brane Sotošek z Dela grafično prikazal obrate in celotno organizacijo IMP-ja.

IMP GLASNIK

Podvojimo napore in rezultati bodo še boljši

Podvojeno leto 1966, ki smo ga zaključili s dokaj dobrimi gospodarskimi in finančnimi rezultati, je nekaj mesecev za nami. Čeprav je bilo leto izredno obremenjeno s poslovanjem, smo vendarle uspeli doseči pomembne uspehe. V prvih šestih mesecih leta 1966 je bilo izdanih 12.000 števil, kar je za 20% več kot v istem obdobju leta 1965. To kaže na rast interesa za naš glasnik in na našo sposobnost, da tudi v težjih okoliščinah zagotovimo redno izhajanje.

Nova upravna stavba podjetja na Titovi 37 v Ljubljani

Podjetje je sklenilo pogodbo o tiskanju glasila z Ljudsko pravico, kjer sem precej poznal razmere.

Ker dela tehničnega urejanja nisem poznal, je tehnično urejal časopis Vlado Šlamberger z Dela. Korektore, lektoriranje pred oddajo tekstov v tiskarno in

konfigiranje v tiskarni sem opravil sam. Tik pred vsakokratnim izidom časopisa sem po dve noči popravljali tiskarske napake v tiskarni.

Andrej Novak z RTV je za vsako številko Glasnika po zamisli uredniškega odbora izdelal najmanj po eno pomembno karikaturu o kakšni aktualni zadevi. Vse drugo smo napravili v IMP-ju — jaz kot urednik, člani uredniškega odbora in dopisniki iz posameznih strok, obratov itd., od katerih je bil že tedaj najbolj vnet dopisnik Fran Vodnik. Sprva je bilo težko dobiti dopisnike, po približno enem letu pa so ljudje začeli pošiljati nenaročne prispevke za Glasnik.

Najbolj delovni soustvarjalci IMP Glasnika so bili pokojni

ni nikoli izrekel kakšne grobe kritike na vsebino in izgled časopisa.

Kolikokrat mesečno se je sestajal uredniški odbor in, kaj vse je obravnaval na svojih sejah?

»Uredniški odbor se je sestajal po izidu številke (izid bil prvega v mesecu) najkasneje med petim in desetim v mesecu. Seje so bile vedno v sobi pravnikov v 3. nadstropju na Titovi 37. Na teh sejah smo ocenili prejšnjo številko, določili honorarje za prispevke zunanjih sodelavcev, ki so bili dopisnikom izplačani, kot je bilo določeno v pravilniku. Seveda se je na teh sejah o tem napisal zapisnik. Na sejah smo izdelali program za naslednjo številko Glasnika, kjer so člani uredniškega odbora predlagali teme, nakar smo v glavnih obrih opredelili vsebino te številke časopisa. Posamezni člani uredniškega odbora so se obvezali za pisanje prispevkov in za pridobitev dopisnikov, ki naj bi pisali o določenih aktualnih temah.

Drugo sejo pa je imel uredniški odbor štiri do pet dni, preden smo oddali material za časopis v tiskarno. Na tej drugi seji sem članom poročal o tem, kaj je prišlo za Glasnik, česa še ni, kaj bo morda potrebno odložiti za prihodnjo številko. Predvsem pa smo se na tej seji pogovorili o občutljivejših temah — o tem, v kakšni obliki naj jih objavimo, ali naj jih sploh objavimo, ali se je treba še prej pogovoriti z avtorjem in o tem ali dobiti odgovor z druge strani na posebno kritičen članek.

Vse članke sva z Olgo Hlebič — tajnico pravne službe — napisala v popravljenem izvodu, potem sem jih opremil z naslovi, nadnaslovi, podnaslovi, jih včasih razbil v dva članka. Skoraj redno sem se o obno pogovoril z avtorjem pisnega prispevka o redigirani verziji — še posebno tedaj, ko je šlo za občutljivejše teme.

Kako je bilo s slikovnim gradivom?

»Pri pridobivanju fotografskega gradiva je bilo posebno težko, ker ljudje niso znali fotografirati in napraviti ustrezne fotografije — poudarek je bil na fotografijah o delavcih pri delih na gradbiščih, v proizvodnih halah itd. Fotografije so bile tedaj resen problem. Le delno nam je s fotografijami pomagala propagandna služba, veliko pa sem fotografiral sam, nekaj pa so fotografirali dopisniki. Moram reči, da sem si za začetek v ta namen nabavil učbenik o fotografiranju in ga tudi preštudiral.

Kakšna je bila vsebinska zasnova Glasnika v tistih prvih obdobjih?

»Skupaj z uredniškim odborom smo imeli tendenco, naj bi bil časopis živahen in s tem tudi privlačen za bralca, naj ima čim manj suhoparnih poročil s sej, o ekonomski strani poslovanja posameznih obratov, kar je bila sicer nujna sestavina časopisa kot informatorja, še zlasti glede na razdrobljenost obratov in gradbišč.

Strelci Panonije na SŠI 87

Občinska strelska zveza Murska Sobota je 23. in 24. aprila letos izvedla prvi del tekmovanja strelkov SŠI 87 in sicer v streljanju s serijsko zračno puško. Prijavilo se je 32 osnovnih organizacij sindikata s 33 ekipami moških ter 13 ekipami žensk. Tekmovanja se je od takrat začelo le 24 moških ter 8 ženskih ekip, skupno 96 strelkov in strelcev. Tekmovali so v skladu s pravili Stelske zveze Jugoslavije. Ekipa je štela tri tekmovalce, vsak je imel na razpolago 20 strelcev za oceno. Značilna je ugotovitev, da se vsako leto prijavljajo in s

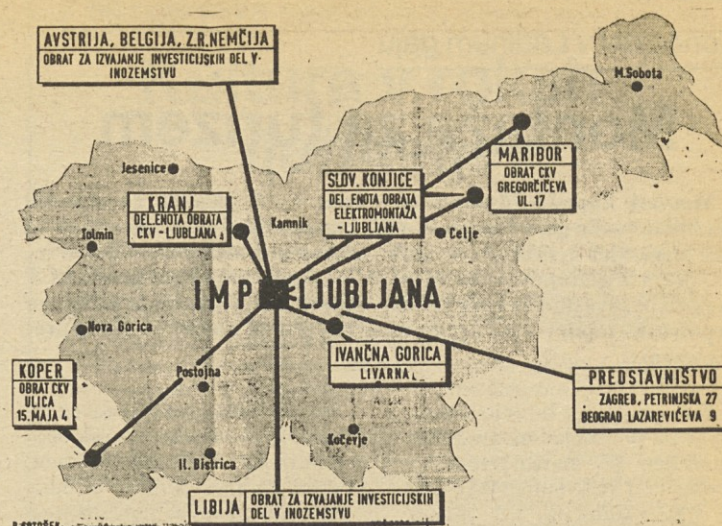
tekmovalci izostanejo iste ekipe ter tako tudi število udeležencev na tekmovanju iz leta v leto pada.

Za strelce »Panonije« lahko zapišemo, da so bili uspešni: lahki ekipa članov je v ekipni konkurenci osvojila 4. mesto s 526 krogi, kakor tudi ekipa članic — 4. mesto s 393 krogi. Med posamezniki je 2. mesto osvojil Martin KARO s 181 krogi, Jožica TURNER pa med posameznicami 3. mesto s 160 krogi. Takoj za njo je s 155 krogi zaostala Metka Ružič.

FILIP MATKO

Črpalkini potepuhi

Kasneje so se začela pojavljati gradbišča najprej v obeh Nemčijah, od koder smo dobivali pisne prispevke za časopis z dolgoletnega gradbišča farne v Eberswaldu.

Na 1. strani smo imeli skoraj redno enokolonski uvodnik o aktualni temi. Dajali smo poudarek vestem — to je kratkim informativnim člankom o posameznih dogodkih. Nasploh je bila tendenca, naj bi bili članki čim krajši, da bi jih bilo tako čimveč na prostoru, ki smo ga imeli na razpolago, da bi bila tako vsebina časopisa preglednejša in privlačnejša.

Že tedaj je bila v IMP-ju izključena možnost obveščanja v obliki »stenčasa«, kar si lahko privoščijo tovarna v klasičnem smislu.

Ali je bilo izhajanje IMP Glasnika redno mesečno?

»Časopis je izhajal vsak mesec — nobene številke nismo izpustili.

Nekaj časa je izhajal v 4 ali pet barvnem tisku, kar se je pokazalo, da je predrago in preveč zamudno (to je bilo okoli leta 1970 ali 1971), ker tedaj tudi tiskarna še ni bila tako tehnično usposobljena, kot je sedaj. Zato smo dali barvno tiskati Glasnik le še ob kakšnem jubileju ali pa ob novem letu.

Kolikšna je bila naklada IMP Glasnika in kdo je dobival časopis?

»Ob ustanovitvi časopisa je imel IMP že okoli 3500 delavcev. Vsi so dobivali IMP Glasnik brezplačno hkrati z osebnim dohodkom prvega v mesecu. Naklada je bila za 500 izvodov večja, kot je bilo število zaposlenih.

Časopis so dobivali tudi upoko-jenci, vajenci, nekateri poslovni partnerji.

Ste imeli kaj težav pri nastajanju Glasila?

»Težav nismo imeli. Dobivali pa smo tudi kritike, ki smo jih pri bodočem delu upoštevali. Ni pa nam bilo potrebno objavljati popravkov.

Kakšne spomine imate na urednikovanje IMP-jevega Glasila?

»Na to delo, ki sem ga opravljal ob pravniškem delu, imam lepe spomine, saj sta se obe deli zelo lepo dopolnjevali in prepletali. Če sem šel na kakšno obravnavo na sodišče zunaj Ljubljane, sem se vedno preje pozanimal, če je v bližini sodišča gradbišče, s katerega sem potem naredil reportažo.

Zelo sem hvaležen IMP-ju, da mi še vedno redno pošilja Glasnik, ki ga vsakokrat pregledam. Ocenjujem, da je časopis zelo živahen in na visoki profesionalni ravni v vseh ozihih in dovolj informativen za večino bralcev.

MARIJA PRIMC

Po poti Marca Pola

Delavci tozda Črpalke smo si zopet ogledali del naše domovine. V soboto, 23. maja, smo se z Brnikov odpravili v Dubrovnik, od tam pa na Korčulo.

Zgodovina naseljenosti otoka Korčule je zelo razgibana in se vleče od postavitve mesta Korčule ali kot so mu rekli »Korkyra Malaine« v 12. stoletje p. n. št. V 9. letu n. d. so Rim-

ljani popolnoma osvojili otok. V 6. stol. pa je prišel pod oblast Bizanca. V 9. stol. je otok naselilo hrvatsko plemo Neretljakov, ki so takorekoč predniki današnjih prebivalcev. Leta 1000 je otok osvojil beneški dož Orsello II. Do leta 1797 je s presledki ostala beneška uprava, ki pa ni pustila nekih posebnih sledi. Iz tega časa je zanimiv podatek, da je Korčula sprejela leta 1214 statut, ki je najstarejši med dalmatinskimi mesti in prvi, ki v Evropi prepoveduje trgovino s sužnji.

Seveda pa je Korčula najbolj poznana zaradi tega, ker se je leta 1298 na njej po hudi bitki znašel slavn popotnik Marko Polo.

To je bilo delo zgodovine otoka, ki je iz stoletja v stoletje menjal gospodarje, a je na koncu le prešel v letu 1944 v roke sinovom, ki so se zanjo borili.

Mesto Korčula je sestavljeno iz treh delov: staro mesto, polotok z obzidji ter novi del proti parku Hobera.

Seveda pa se v času, ko smo bili na Korčuli, nismo zadrževali samo na enem mestu. Ogledali smo si cel otok, ki je izredno gozdnat in pa vinoroden, saj imajo eno največjih kleti v Dalmaciji.

Iz Korčule smo se vračali preko Stona v Dubrovnik. Lahko rečem, da je v naši domovini še veliko delov, ki jih ne poznamo. Za izredno izvedbo izleta se lahko zahvalimo turistični agenciji Kompas, predvsem tov. Belič Andrej, ki je aranžma pripravila in posebno Merlak Ingrid, ki nas je spremljala celo pot.

R. P.

Pojasnilo

Kje je televizor?

IMP LJUBLJANA ELEKTROMONTAŽA

Podpis: 23. oddaja, dobri inventar in OS in JS4

Dolžnik: Dinec

1974

Telefon: 11. 6. 43

19. 6. 1974

Dokument, ki vam daje odgovor na to vprašanje.

nika, kar pomeni, da smo bili vsi sproščeni, saj srečanje ni imelo tekmovalnega značaja. Z organizacijo smo bili zelo zadovoljni in veseli bomo, če nas boste še kdaj povabili.», so bile besede Roberta Šturma, dijaka gimnazije za Slovence iz Celovca, izrečene o letošnjem srečanju mladih organiziranem 22. in 23. maja v Ivančni gorici.

V petek 22. maja je namreč de-

Črnomlju. Poleg športne prireditve »25 ur malega nogometa za 25. maj« je bila organizirana tudi okrogla miza, na kateri so si mladi iz različnih okolij izmenjali mnenja o drugačnem načinu praznovanja dneva mladosti. Celoten program pa so popestrili s celonočno projekcijo video filmov.

I. M.

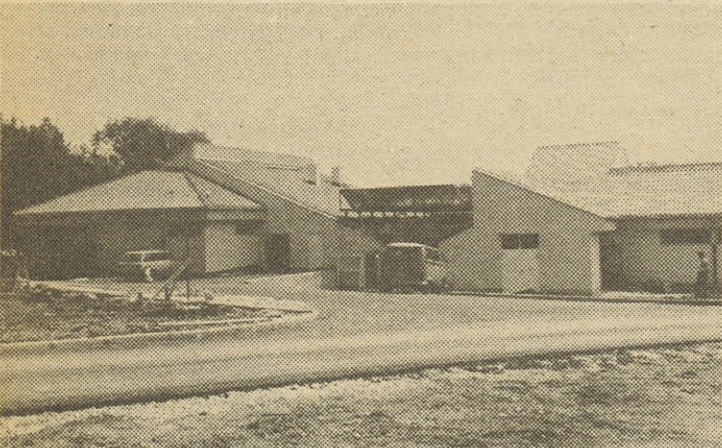
Konec del v Ladinem gaju

Montaža za turizem

Monterji koprške Montaže so v času, ko to pišemo, že zapustili gradbišče Ladin gaj v Umagu — to je eno od največjih avtokampov na naši obali, kjer so IMP-jevci v treh sanitarnih enotah in na objektu restavracija in samopostrežna trgovina — le te je zgradil ljubljanski SCT za potrebe investitorja Istra Turist — montirali instalacije za sanitarno in potrošno toplo vodo z ogrevanjem s sončnimi kolektorji ter za pre-začevanje.

Rok gradnje je bil zelo kratek, saj je bil prvi ogled na gradbišču opravljen 12. marca letos. Pogodba med SCT-jem in IMP-jem je bila sklenjena 17. marca. Takoj po njenem podpisu pa so

Na gradbišču je bilo največ 18 Montažinih monterjev. Vodja montaže je bil Zvone Rožman, vodilni monter Viktor Klodič, vodja operativne pa Janez Borec. Na omenjenih objektih je

Restavracija in samopostrežna trgovina

Ekipa monterjev v Ladinem gaju

se Montažini monterji lotili dela. Po pogodbi bi morali dela zaključiti 15. maja, vendar se je rok za zaključek del zaradi vremenskih nepriključnosti, ki so ovirale delo gradbincev, premaknil na 1. junij.

Vrednost IMP-jevih del na tem gradbišču je skupaj z aneksii 204 milijone dinarjev.

Zahvale

Ob izgubi draga očeta se zahvaljujem sindikatu DO TEN — Tovarne elektroenergetskih naprav za denarno pomoč.

Obenem se zahvaljujem sodelavcem za izraze sožalja in vsem, ki ste mojega očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

SLAVKO TANCEK

Ob boleči izgubi mojega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Črpalke za izrečeno sožalja, darovali cvetje in spremstvo na njegovi poslednji poti.

MATJAŽ GRUDEN

Ob boleči izgubi draga očeta se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata DO OV za darovano cvetje, sodelavcem pa za izraze sožalja in denarno pomoč. Posebej pa se zahvaljujem vsem, ki ste mojega očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

ZDENKA SKUBIC

Ob prezgodnji smrti moje sestre Metke se zahvaljujem vsem sodelavcem iz Tena Energetika za darovano cvetje in izrečeno sožalje.

ROŽICA ŽIŽMOND

Ob tragični izgubi sina in brata Dragutina Kočet se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za podarjeno cvetje, finančno pomoč in izraze sožalja. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti.

MAMA IN SESTRE

Pogovor s Tratinim upokojemcem

Najlepši spomin na razvitje prapora

Ob štiridesetletnici, ki jo letos praznuje IMP, se spomnimo tistih naših delavcev, ki so v teh dolgih letih razvoja naše firme, vtakali vanjo največ svoje življenjske energije — pustili v njej glavino najlepših let ter ji bili zvesti v dobrih in težkih časih. Eden takih delavcev je sedaj že upokojeni delavec Trate Slavko Hrženjak, ki je bil IMP-jevec trideset let — to je od 15. marca 1954 do 1. maja 1984. Povabili smo ga na pogovor v Uredništvo Glasnika, ki se je z veseljem odzval in nas pred nekaj dnevi obiskal.

Poglejmo, kaj vse je opravljal najprej v nekdanjem zanketu Trate Toplovodu in potem na Trati v svojem tridesetletnem delu!

Začel je v Toplovodu ključničarski delavnici, kjer je opravljal pomožna dela, kot je žaganje različnih profilov železa. To delo je opravljal malo časa. Ko so se pokazale potrebe v skladišču je bil razporejen na skladišča dela, kjer je izdajal material. Ob tem delu, ki ga je opravljal osem let, je še kuril dve peči centralne kurjave. Ko so bile leta 1961 na območju Trate zgrajene nove delavnice, so montirali 6 kotlov centralne kurjave, zato je moral leta 1963 oditi iz skladišča v kurilnico. Zaradi potreb po strokovnem znanju za delo kurjača je šel v šestmesečni dopoldanski tečaj, ki je bil organiziran pri Zveznem centru za parne kotle in centralno kurjavo. Tečaj, ki ga je obiskoval vsak dan od 7. do 13. ure, je uspešno opravil in dobil z njim naziv kvalificirani kurjač za parne kotle in centralno kurjavo. Kvalifikacija je bila republiško priznana. Delo kurjača je na Trati opravljal vse do upokojitve. Glede na težke delovne pogoje (mrz, vlaga in visoke temperature) to delo sprva ni bilo dobro plačano. Kasneje so to delo nekoliko boljše vrednotili.

Kakšne so bile težave, ki so spremljale vaše delo?

»Težave so bile v glavnem največkrat s pomanjkanjem kvalitetnega premoga. Vzeti smo morali tisto, kar so nam ponudili rudniki. Včasih se je zgodilo, da

mi je znano, vložnega veliko vaših prizadevanj in truda!

»Prva se je na Trati razvila krvodajalska dejavnost, potem gasilska, pa športna, nazadnje pa še pohodi na Triglav.

Krvodajalske akcije smo organizirali na Trati leta 1964. Sprva je bilo okoli 7 krvodajalcev, okoli leta 1967 pa jih je bilo že prek sto v eni akciji. Redne akcije so bile dvakrat v letu. Poleg teh pa so bile tudi izredne akcije, v katerih so naši delavci dajali kri pri srčnih operacijah. Doslej je že precej Tratinih krvodajalcev dobilo zlate plakete za 25, 30 in 40-kratno darovanje krvi. Bil sem od začetka pa do upokojitve glavni organizator krvodajalskih akcij na Trati. Moram reči, da so med Tratinimi krvodajalci, ki so prejeli zlate plakete za krvodajalstvo, ne le proizvodni delavci ampak tudi iz režije, med njimi sta izredna krvodajalca, ki dajata tri na klic Zavoda za transfuzijo, Rudi Bukovac, direktor DO Iko in Anton Pančur, direktor tozda Itak.

Bil sem in še vedno sem član Občinskega odbora Rdečega križa občine Šiška, v okviru katerega sem še vedno prisoten na Zavodu za transfuzijo na vseh krvodajalskih akcijah občine Šiška. Za uspešno delo mi je šišenski Rdeči križ podelil srebrni in zlati križec.

Leta 1966 (aprila) smo na Trati ustanovili Industrijsko gasilsko društvo IMP v okviru matičnega gasilskega društva Šentvid. Pobudo za ustanovitev društva je dal IMP-jev referent za požarno varnost Franc Ciuha, ki nam je že pred ustanovitvijo

Razvitje prapora

ni bilo mogoče nabaviti premoga, pa smo kljub temu na osnovi dolgoletnega dobrega sodelovanja s Kurivoprodajo le »zvrtili« kakšen kamion premoga, da ni bilo treba delavcem odhajati domov zaradi mraza v najhujši zimi. Včasih smo dobili tako slab premog, da z njim nismo mogli doseči željene temperature, ki bi lahko prišla po dolgem cevovodu do delavnic in pisarn. Zato me je večkrat klical na odgovornost direktor Boris Gazvoda.

Kdaj so bili na Trati najboljši časi?

»Najboljši časi za življenje in delo na Trati so bili od leta 1965 do 1970. V tistem času se je začelo razvijati krvodajalstvo, gasilstvo, športna dejavnost, pohodi na Triglav. Leta 1966 smo delavci začeli dobivati toplo malico, ki smo jo sprva vozili iz gostiln in iz restavracije Triglav vse dotlej, ko se je v IMP-ju organizirala centralna kuhinja. Za vse omenjene dejavnosti je bil pobudnik sindikat.

Na Trati smo bili prvi, ki smo začeli obiskovati svoje upoko- jence na domu. Kasneje so nas začeli posnemati še drugi IMP-jevi ozdi.

Povejte nekaj o teh dejavnostih, za katere je bil pobudnik sindikat, v katerih je bilo, kolikor

je, ki so za razvitje prapora podarile vsaka svoj spominski trak.

Pri organizaciji razvitja prapora mi je veliko pomagal predvsem z nasveti okoli kulturnega programa Zdravko Nastran.

Ves čas sem bil predsednik gasilskega društva, poveljnik pa je bil Jože Pungerčar.

Republiška gasilska zveza mi je za delo v gasilstvu podelila gasilsko plamenico tretje stopnje in gasilsko plamenico druge stopnje.

Po letu 1970 se je na Trati razvila športna dejavnost. Delovale so šahovska, športna, nogometna in strelska sekcija.

Leta 1969 se je 15 Tratinih delavcev udeležilo prvega vzpona na Triglav. Sindikat me je zadobil, da vsakemu delavcu, ki pride na vrh Triglava, poklonim 5 tisočakov. Vodja tega pohoda sta bila Nande Klobučar in Robert

Kastelic. Ob srečni vrnitvi s Triglava nas je v Bohinju pričakal harmonikar. Ob njenih zvokih smo pozabili na vso utrujenost in se nekajkrat veselo zavrteli, potem pa se zadovoljni vrnili v Ljubljano. Na Triglav smo šli potem še leta 1972. Šli smo pa tudi v druge hribe. Krvavec, Mangart, Pohorje itd.»

Na katere dogodke na Trati imate najlepše spomine?

»Na razvitje prapora. Nanj sem se pripravljaval celih 14 dni. Ko je tedanjim pokroviteljem gasilskega društva generalni direktor IMP-ja Stanko Krumpak videl to čudovito povorko — prej je namreč rekel na tribuni, da je pričakoval peščico vnetih gasilcev — na čelu katere je bilo 25 narodnih noš s harmonikarjem, potem pa je sledilo 20 praporščakov, 29 gasilskih društev občine Šiška, pa zunanja društva Illova gora, Savlje, Stožice in Gasilska brigada s svojo tehniko, so se mu ob tem slovesnem dogodku zasolile oči, tako kot še marsikateremu od prisotnih. Na tej priložnosti so sodelovali Lito- strojev pihalni orkester, pevski zbor z Zgornje Šiške, pri katerem je bilo veliko naših delavcev.

MARIJA PRIMC

Razpis

Srednja šola tehniških strok Franca Leskoška-Luke, Ljubljana, Djakovičeva 53 bo v šolskem letu 1987/88 vpisovala odrasle v:

1. Skrajšani program obdelave kovin in upravljanje strojev: smer obdelovalec kovin

To je program, po katerem se izobražujejo udeleženci za raznovrstna dela v kovinski industriji, ki so značilna za poklice II. zahtevnostne stopnje: ročna obdelava kovin, manj zahtevna in serijska obdelava kovin na strožnicah, frezalnih, pehalnih, vrtnih, brusilnih strojih, na stiskalnicah in drugih obdelovalnih strojih, priprava materiala, lansiranje polizdelkov ali izdelkov, manj zahtevna montaža kovinskih elementov, montaža inštalacij, strežba polavtomatskih in avtomatskih strojev. Izobraževanje obsega teoretični del v dveh semestrih, to je eno šolsko leto.

V program se lahko vpišejo kandidati, ki imajo najmanj 6 razredov osnovne šole in eno leto delovnih izkušenj.

Po uspešno zaključenem izobraževanju prejme udeleženec javno veljavno diplomu (sprichevalo z nazivom »obdelovalec kovin«). Udeležencu je omogočena kasnejša vključitev v zahtevnejši program srednjega izobraževanja.

2. Srednji program kovinarstvo in strojništvo: smer oblikovalec kovin

To je program, po katerem se izobražujejo udeleženci za doslej značilne poklice strugar, rezkalec, brusilec, vrtnalec, strojni mehanik, pa tudi za tehniškega strojnega risarja, orodjarja. Izobraževanje obsega teoretični pouk v štirih semestrih, to je dve šolski leti. Predmetnik obsega naslednje predmete: slovenski jezik in književnost, umetnostno vzgojo, tuj jezik, matematiko, fiziko, biologijo, kemijo, samoupravljanje s temelji marksizma, zgodovino, geografijo, zdravstveno vzgojo, osnove tehnike in proizvodnje, tehniško risanje s strojnimi elementi, energetiko z energetskimi napravami, mehaniko, gradiva, organizacijo in ekonomiko dela, tehnologijo.

V program se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali vseh 8 razredov osnovne šole in imajo eno leto delovnih izkušenj.

Po uspešno zaključenem izobraževanju prejme udeleženec javno veljavno diplomu (sprichevalo z nazivom »oblikovalec kovin«). Udeležencu je omogočena kasnejša vključitev v nadaljnje izobraževanje.

3. Nadaljevalni program: obratni strojni tehnik

To je program, po katerem se udeleženci izobražujejo za dela v strojništvu V. zahtevnostne stopnje. Izobraževanje obsega teoretični del po predmetniku in traja štiri semestre, to je dve šolski leti.

V program se lahko vpišejo kandidati, ki imajo končano poklicno šolo kovinarske stroke oziroma po novih programih smer oblikovalec kovin ter eno leto delovnih izkušenj.

Po uspešno zaključenem izobraževanju prejme udeleženec javno veljavno diplomu (sprichevalo z nazivom »obratni strojni tehnik«). Udeležencu je omogočena kasnejša vključitev v nadaljnje izobraževanje na ustrezni fakulteti.

4. Skrajšani program smer pridobivalec in predelovalec kovin: smer izdelovalec kalupov in livar

To je metalurški program, po katerem se izobražujejo udeleženci za kaluparska in livarska dela, ki so značilna za poklice ozkega profila. Izobraževanje obsega teoretični del v dveh semestrih, to je eno šolsko leto. Predmetnik obsega naslednje predmete: slovenski jezik in književnost, umetnostno vzgojo, matematiko, naravoslovje, družboslovje, zdravstveno vzgojo, varstvo pri delu, osnove tehnike in proizvodnje, tehniško risanje s strojnimi elementi in strojenslovje, gradiva organizacijo in ekonomiko dela, tehnologijo.

V program se lahko vpišejo kandidati, ki imajo najmanj 6 razredov osnovne šole in eno leto delovnih izkušenj. Po uspešno zaključenem izobraževanju prejme udeleženec javno veljavno diplomu (sprichevalo z nazivom »izdelovalec kalupov in livar«). Udeležencu je omogočena kasnejša vključitev v zahtevnejši program srednjega usmerjenega izobraževanja.

5. Nadaljevalni program: obratni metalurški tehnik

V tem programu se udeleženci izobražujejo za dela v metalur- giji V. zahtevnostne stopnje. Izobraževanje obsega teoretični del po predmetniku in traja štiri semestre, to je dve šolski leti. V program se lahko vpišejo kandidati, ki imajo končano IV. stopnjo zahtevnosti po novem ali starem programu in eno leto delovnih izkušenj.

Po uspešno zaključenem izobraževanju prejme udeleženec javno veljavno diplomu (sprichevalo z nazivom »obratni metalurški tehnik«). Udeležencu je omogočena kasnejša vključitev v nadaljnje izobraževanje na ustrezni fakulteti. Prijave sprejema tajništvo šole do 5. septembra 1987.

S problemske konference v Titovem Velenju

Razmere v gradbeništvu neobetavne

V gradbenih delovnih organizacijah že marsikje primanjkuje dela in novih naročil, še huje pa bo v drugi polovici leta. Razmere v tej gospodarski panogi zbujajo skrb, so v razpravah opozorili predstavniki sindikata gradbenih delavcev Slovenije na problemski konferenci 5. junija v Titovem Velenju. Kot je dejal eden izmed razpravilcev, imamo že dovolj poročil in analiz o položaju v gradbeništvu. Treba se bo lotiti problemov in to najprej v delovnih kolektivih. Zato so v republiškem odboru sindikata delavcev gradbeništva že naložili vsem občinskim odborom, da do letošnjega oktobra pripravijo realno oceno o položaju gradbenih organizacij, nato pa na podlagi ugotovitev nemudoma ukrepa. Izgube v slovenskem gradbeništvu so v prvih treh mesecih letos dosegle že 11 milijard dinarjev.

Leta 1983 je bil dosežen najnižji indeks rasti v gradbeništvu Slovenije v primerjavi s slovenskim gospodarstvom. V tem letu pa smo beležili drugo ugodnost, to je, največjo vrednost opravljenih investicijskih del slovenskega gradbeništva v tujini. V naslednjih letih so se razmere obsega del doma popravljale, v tujini pa občutno slabšale. Gradbeništvo je imelo lani po nekaj letih ugodnejšo rast (večji obseg dela), položaj industrije gradbenega materiala pa je bil ugodnejši zaradi razmeroma nizkih cen energije. Ugoden pa je bil le porast indeksov v primerjavi s prejšnjimi leti, medtem ko sta gradbeništvo in IGM še zmeraj po doseženih rezultatih dokaj zaostajala za gospodarstvom (višina akumulacije, osebni dohodki). Zato se je tudi lani nadaljeval odhod številnih dobrih delavcev in strokovnjakov iz te v druge panoge.

Kaže, da bo letos stanje mnogo slabše. V prvem trimesečju je huda in dolga zima povzročila, da je bilo v gradbeništvu opravljenega manj dela, v IGM, zlasti v cementni industriji pa so bili v tem času opravljeni zahtevni remont, zaradi katerih je proizvodnja stala dlje časa, kot je bilo predvideno. Še bolj pa zaskrbnjuje, da se v drugem trimesečju, ko bi morala proizvodnja steči s polnim tempom, pojavlja marsikje pomanjkanje dela in naročil.

Rezultati prvega trimesečja kažejo, da je celotni prihodek v vseh dejavnostih gradbeništva skupaj primerjalno s prvim trimesečjem 1986 porasel z indeksom 204 in dosegel za 8 indeksnih točk večjo rast v primerjavi z gospodarstvom, ki beleži indeks 196. Pri dohodku beležimo manjši porast v primerjavi z gospodarstvom za 7 točk, kar pomeni, da so se stroški v naših dejavnostih bolj povečali, kar pa je tudi odraz vpliva novega obračunskega sistema. Stevilo zaposlenih delavcev v gradbeni operativi je približno enako kot lani, v vseh drugih dejavnostih pa nekoliko višje. Pri visokih gradnjah je osebni dohodek za 17 odstotkov pod povprečjem gospodarstva, v celotnem gradbeništvu pa za 8 odstotkov. Osebni dohodki v gradbeništvu in IGM so rasli za 10 točk počasneje kot v gospodarstvu.

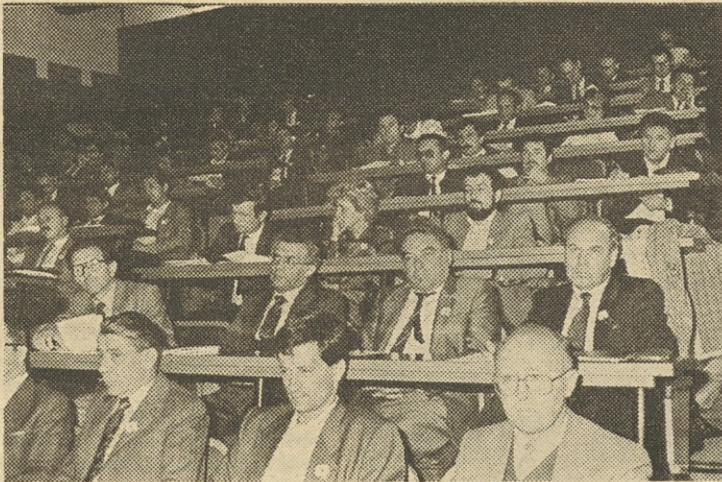
Tudi izgledi za letošnje leto niso dobri. Projektiva je letos slabše zaposlena, kar kaže na manjši obseg investicij ne samo letos, temveč tudi prihodnje leto. Če ne bo prišlo do hitrih sprememb na področju stanovanjske gradnje, se bo le-ta občutno zmanjšala. Naložbe v energetske objekte se ne odvijajo po planu. Bolj obetaven je program avto cest, vendar ga zaradi visoke inflacije in s tem porasta cen ne bo možno uresničiti v prvotno predvidenem obsegu oziroma se bo čas za izvedbo tega programa zelo podaljšal. Položaj IGM se je letos izredno poslabšal zaradi velike podražitve energije in neurejene cenovne problematike.

Vodno gospodarstvo v zadnjem obdobju dosegla ugodnejše rezultate, vendar absolutne vrednosti še vedno niso zelo visoke. Položaj se občutno slabša tudi v ozidjih za montažno in industrijsko zaključno dejavnost zaradi pomanjkanja dela, odhoda dobrih delavcev in doseganja nizkih cen na tržišču. Čedalje huji so očitki nosilec poslov oziroma glavnim izvajalcem, da jim oddajajo dela po slabših pogojih, kot so jih ti dosegli v pogodbah z investitorji. Gradbena operativna pa zahtuje obratno oziroma, da proizvajalci postavljajo višje cene, kot jih priznava investitor oziroma kot jih je možno doseči na licitacijah in v pogodbah z investitorjem. Tem problematiko je obravnaval izvršni odbor Splošnega združenja in priporočil vsem odzdom — izvajalcem, da ob doslednem spoštovanju poslovne morale take pojave odpravijo in da naj veljajo za vse izvajalce v poslu enaki pogoji, kot so doseženi z investitorjem. Hkrati pa je tudi priporočil, da se zaposlovanje kooperantov zaradi pomanjkanja dela zmanjša ali opusti.

Rezultati gospodarjenja so s sindikalnega stališča še posebej zaskrbjujoči, saj vse manj nudijo možnosti socialnega napredka zaposlenim. Prav zato morajo biti povod za odpiranje nekaterih dilem, katerih smo se doslej izogibali.

Družbeno ekonomske razmere v gradbeništvu se v uvajanju zahtev tržnega gospodarjenja in ekonomskih zakonitosti tako bistveno menjajo, da je treba o teh odkrito spregovoriti. Ugotavljanje rezultatov gospodarjenja po novem obračunskem zakonu, katerega glavni cilj je obva-

rovati družbeno imetje pred inflacijskim razvrednotenjem, je pokazal v prvem četrtletju tekočega leta na nekatera neskladja, ki bodo trajneje vplivala na pogoje gospodarjenja. Pri tem imamo v mislih obračunavanje realnejše amortizacije, prenos dela obresti v poslovni sklad in nasploh revalorizacije finančnih prihodkov in odhodkov. Čeprav pravih poglobljenih ocen ekonomskih učinkov teh ukrepov še ni, je nekaj jasno: prvi resnejši antiinflacijski ukrep nas je močno zamajal in pokazal, da smo se tudi gradbeniki naučili živeti z inflacijo.

Udeleženci problemske konference (Foto M. Š.)

Priznati moramo, da nastopa zaradi sposobnosti in potreb investiranja na posameznih regijah znotraj republike in v Jugoslaviji do občasnega viška tehnoloških in kadrovskih zmogljivosti, našteje razmere rešujemo neke bolj, druge manj uspešno. Pri razporejanju in koriščenju teh zmogljivosti naši poslovni sistemi niso dovolj razvili medsebojnega sodelovanja in planiranja. Kriza, ki je že nekaj časa prisotna, nas ni usmerila v iskanje izhoda v tesnejšem povezovanju v reproduktivne celote. To bi moralo zagotoviti večjo produktivnost dela in aktiviranje notranjih rezerv od izrabe opreme, gradbene mehanizacije, racionalizacije transporta, uporabe gradbenih materialov... Na vse to so nas podobne problemske konference pa tudi drugi že opozarjali, vendar smo ostali pri skoraj nespremenjeni stari praksi. Priznati vendar moramo, da so bili vlagani veliki napor, da se premagovanje razmer v orientaciji slovenskega gradbeništva iz ekstenzivnih pozicij gospodarjenja v notranjo organizacijsko prestrukturiranje in tehnološko posodabljanje. Vendar so nas razmere zoženih investicij našle v neugodnih razmerah. Ocena sindikata je, da smo premagovanje zmanjševanja obsega del vse preveč reševali z izkoriščanjem manevrskega prostora v zoževanju pogojev stimulativnega nagrajevanja. V glavnem je bila taka usmeritev v delovnih organizacijah podprta z mnenji, da je kriza prehodnega značaja, in da se bo do boljših časov prebrodilo s skromnimi parametri preživetja.

Danes se moramo s polno odgovornostjo zavedati, da so manevrske prostori zaradi neuskajenosti zmogljivosti z investicijsko ponudbo majhni. Splošna družbena naravnost, da ne bomo prelivali dohodka od uspešnih k manj uspešnim, da v sindikatih ne bomo več zamenjevali socialne varnosti zaposlenih z delovno neperspektivnimi proizvodnimi programi, zahteva od nas drugačno ravnanje. Seštevek tega stanja in primerjava s plani razvoja bi vsaj v grobem lahko nudila osnovo za načrtovanje poslovanja, samoupravnega in kadrovskega prestrukturiranja. Določiti bomo morali skupna izhodišča v perspektivnosti in ne čakati, da bomo prek socialnih nemirov, ki jih lahko podaljševanje tega stanja prinese, reševali nastalo stanje pod znatno težjimi razmerami. Zato na osnovi zbranih kazalcev poslovanja postavimo merilo uspešnosti oziroma neuspešnosti. Doseganje trajnejših podpoprečnih rezultatov gospodarjenja mora biti osnova za ukrepanje znotraj občinskih gospodarskih načrtovanj in z vidika slovenskega gradbeništva. Reševanje aktualnih problemov zlasti s stališča podzaposlenosti, ekonomskih in tehnoloških viškov ne bomo mogli sami reševati. V pripravi je zakon o zagotovitvi socialne varnosti tistih delavcev, ki bodo brez dela zaradi stečajnih postopkov. V gradbeništvu

pa ne bi smeli videti v tem glavnih rešitev. V prenekaterih naših sredinah čedalje bolj primanjkuje sposobnih delavcev gradbenih profilov, tesarjev, zidarjev, železokrivcev, monterjev. Ostala kadrovska nadgradnja, potrebna za trženje, pripravo in spremljanje proizvodnje pa se ne zmanjšuje. Sindikat vidi premagovanje teh razmer v boljšem nagrajevanju proizvodnega dela. Po prvih komentarjih pa je novi družbeni dogovor o delitvi znatno otežil razmere za uvajanje stimulativnejšega nagrajevanja. Po tej zakonodaji bomo morali računati merila uspešnosti in na podlagi teh deliti. Torej vseh slabosti ne bo mogoče prikriti ali jih reševati z vzporednimi ukrepi.

Naj sklenemo, da pa je gradbeništvo v preteklih obdobjih doseglo dokaj visoko stopnjo tehnološke in kadrovske usposobljenosti. To je dokazalo na domačih, pa tudi na zahtevnih tujih gradbiščih. Razvoj gradbeništva je bil in bo predvsem odvisen od družbenoekonomskega razvoja in obsega ter zahtevnosti in-

vesticijskih vlaganj. V predhodnem planskem obdobju so se v Jugoslaviji in v Sloveniji močno zmanjšala investicijska vlaganja, hkrati pa se je povečal delež naložb v opremo, tako da se je proizvodnja gradbeništva zmanjšala za 30 do 40 odstotkov. To se je odrazilo na poslovanju, rezultatih poslovanja in razvoja, posebno pa na rasti prihodka, dohodka in osebnih dohodkov v odnosu na celotno gospodarstvo. Strah pred pomanjkanjem dela za obstoječe zmogljivosti je pognal gradbeništvo v ostro konkurenco, ki je povzročila relativno zniževanje cen, tako da je nekaj let zapovrstjo padala akumulativnost panoge. Gradbeništvo je izkazovalo relativno manj izgub kot celotnemu gospodarstvu, kar kaže na to, da se je zavedalo, da zmore z lastnimi silami premostiti težave ter samo prevzeti breme neugodnih tržnih gibanj. Gospodariti in deliti je bilo potrebno v mejah ustvarjenega in se ne zanašati na pomoč od zunaj. Na ta način se je velik del bremena krizne situacije v gradbeništvu prenašal na zaposlene v gradbeništvu, na relativno nižanje osebnih dohodkov ter na zniževanje akumulativne, to je, razvojne sposobnosti. Po besedah razpravilcev pa se ta dejavnost zaveda te situacije in je z notranjimi ukrepi skušala svojo organiziranost in učinkovitost izboljšati. To tudi kažejo rezultati tržišč in pridobljenih del, kot tudi uspeh v zadnjih dveh letih. K temu, nekoliko boljšim rezultatom je nedvomno prispevala ustavitev padanja oziroma celo rast investicijske potrošnje v letih 1985 in 1986. Vendar v preteklem letu povečana investicijska potrošnja, ki je imela za posledico tudi povečanje gradbene aktivnosti, nima perspektivno realnega pokritja te potrošnje in se z interventnimi ukrepi skuša ponovno omejiti trošenje neustvarjenega. To pa se kot zmanjševanje obsega del v nekaterih predelih že kaže v letošnjem letu. Nahajamo se v kriznem obdobju in nemogoče je pričakovati ob poznani akumulativni sposobnosti, likvidnosti in zadolženosti gospodarstva kakršenkoli večji razmah investicij. Gospodarski položaj bo naravnost skrajno varčevanje in razumno omejevanje na vseh področjih. Prodrlo pa je spoznanje, da ni napredka ali potrebne prestrukturiranja v industriji, ne nove tehnologije in varčevanja z energijo, ter da ni kakovostne nove proizvodnje za potrebni izvoz, brez ustreznih vlaganj v znanje in razvoj, za nakup opreme ter izgradnjo novih potrebnih objektov. Glede na izkušnje v svetu je zmotno mnenje, da se da posodabljanje tehnologije ali uvajati novo izključno v že zgrajenih (delno obnovljenih) objektih. Razvoj nove tehnologije in sodobna proizvodnja pa tudi potrebe družbe, ki se razvija, zahteva tudi intenzivno in sposobno gradbeništvo, ki bo moralo opraviti svoj del naloge. Verjetno bo teh naročil dosti manj, kot si jih gradbeniki želimo in potrebujemo za zaposlitev svojih zmogljivosti. Ob zmanjševanju obsega

Želite, da bo Glasnik boljši?

Izboljšajte ga s svojimi prispevki!

Telefon uredništva: 061-314-562

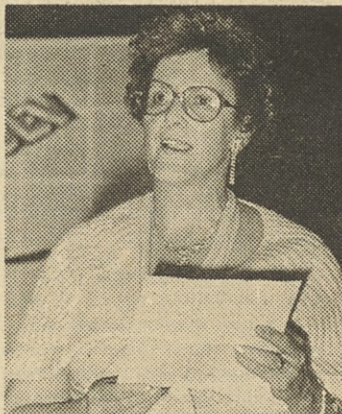
gradbenih del pa lahko pričakujemo vse večje zahteve investitorjev po kakovosti in spoštovanju rokov. Gradbeništvo bo moralo večjo pozornost nameniti izboljšanju organizacije dela, razvojnemu in strokovnemu delu, uvajanju sodobne in primerne tehnologije, vzgoji in izobraževanju ter stimulativnemu nagrajevanju za dobro opravljeno delo. Ne moremo pa mimo spoznanja, da je glavni razlog za neuspele in slabo izvedene investicije, prekoračitve rokov, težave pri gradnji, velike podražitve v relativnih cenah ter predvsem slaba pripravljenost na investicije. Strokovno usposobljen investitor, dobro pripravljena dokumentacija in premišljena investicija, pravočasne vpeljave izvajalca v delo ter njegova pripravljenost in usposobljenost so pogoj za njegovo učinkovito in racionalno izvedbo investicije.

Pogoste spremembe v sistemu družbenoekonomskih odnosov otežujejo sistematično preobrazbo ozdov, organiziranost in učinkovito delo samoupravnih organov in poslovnih struktur v gradbenih delovnih organizacijah. Položaj gradbeništva je tako vse težji, zmogljivosti niso izkoriščene, trg je težaven, možnosti zaposlovanja zmogljivosti izven domačega območja omejene. Tudi v svetu upada obseg investicijskih del, tuja ostra konkurenca pa je podprta z možnostmi financiranja ali kreditiranja investitorja. Vendar nam naloga izvajanja del v tujini ostaja, za to pa potrebujemo enoten pristop in povezavo slovenskih gradbenic.

Kot zaskrbljuje dokajšnja negativna selekcija kadra v gradbeništvu, velja to tudi za izredno majhen odziv na vpise v vse vrste gradbenih šol. Če se to stanje ne bo popravilo, bomo v prihodnosti ostali brez dotoka mladih, sposobnih in šolanih kadrov in gradbeništvo ne bo ustrezalo potrebam družbe.

Gradbeništvo je vrst dejavnosti, ki jo, če hočemo ali ne, kroji tudi njen sezonski značaj dela in je normalno obseg del podvržen velikim nihanjem. Ker je v preteklosti skušalo s svojimi zmogljivostmi tudi pokrivati občasni konjunkturni obseg del, so njegove zmogljivosti prevečlike in pretoge za potrebno prilaganje obsegu del. V strahu, da bi ne bilo dovolj pridobljenega dela, se stalno vrši pritisk na pridobivanje čim več del (tudi ko dela ne primanjkuje). Vse to pa vodi v ostro, uničujočo konkurenco, zniževanje cen in do slabega ekonomskega tehničnega stanja gradbenih in projektantskih delovnih organizacij. Pri načrtovanju potrebnih postopnih izboljšav, organiziranosti in zmogljivosti gradbeništva je treba upoštevati to sezonsko odvisnost in vplive nihanja konjunkture oziroma obsega del. To vpliva na načrtovanje zmogljivosti, organizacije dela in poslovanja, na politiko, sodelovanje s kooperanti in drugimi organizacijami ter na odločitve o specializaciji posameznih del. Tudi v bodoče bo uspešnejši tisti, ki bo dobro ocenil možnosti in potrebe trga, temu primerno razvil svoje zmogljivosti in poslovanje ter bo pripravljen, da izkoristi priložnosti, ki jih ponudi tržišče investicijskih del.

MARJETA ŠIMUNIČ

Veronika Goljar

Z okrogle mize

Kultura v rokah ljubiteljev

V sredo, 3. junija je v okviru 9. kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije potekala tudi okrogla miza na temo: Vloga in mesto kulturnega animatorja v Organizacijah združenega dela. Okroglo mizo sta vodila Doro Hvalica, strokovni sodelavec Zveze sindikatov Slovenije ter Katjuša Borsan, predsednica Komisije za kulturo pri Republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije.

Že sama tema razgovora je dala upati, da bomo končno dorekli, kdo naj v organizacijah združenega dela organizira duhovno življenje delavcev in seveda, kako.

Na prvo vprašanje je bilo precej razprave. Vse pa v smeri, da naj bi vendarle v vsaki večji delovni sredini profesionalno deloval kulturni animator, ki bi skrbel za to področje življenja med delavci. Kulture res ne gre enačiti s športom, vendar v primerjavi z njim prav mesto in vloga kulture v združenem delu nazadnje. Organizatorja športnega življenja ima praktično že vsaka druga organizacija združenega dela, kulturnega animatorja pa le izjemoma. Tako za duhovno področje življenja po delovnih organizacijah skrbijo posamezniki povsem ljubiteljsko, pa kljub temu dokaj uspešno. Poznajo želje in potrebe svojih sodelavcev, v svojem prostem času pa delujejo na tem področju spodbudno na številne ljubitelje kulturnih dobrin, ki se jim hočeš nočeš ustvarjalno ali kot opazovalci pridružijo.

Tako kot na vseh področjih dela in življenja so za nemoteno potekanje in delovanje oziroma uveljavitev kulture v združenem delu potrebna sredstva. Teh pa, predvsem gradbinci, v zadnjem času nimajo. Pestijo jih likvidnostne težave, skladi so premajhni celo za zadovoljevanje osnovnih potreb.

To pa je problem, ki na razvoj kulturnih srečanj gradbenic vpliva nekoliko negativno.

Številni razpravilci, zadolženi za kulturno življenje v gradbenih delovnih organizacijah, so opozorili še na problem nerazumevanja poslovnih delavcev do kulturne ustvarjalnosti v svojih delovnih sredinah. Ugotovljeno je, da so na tem področju dejavni tam, kjer so odnosi s posebnimi strukturami dobri, oziroma poslovodni delavci neposredno sodelujejo oziroma soustvarjajo in krepijo duhovno področje življenja. Nazadnje pa je bilo ugotovljeno tudi, da se na razgovorih za okroglo mizo vsako leto srečujemo isti ustvarjalci in organizatorji kulturnega življenja, ki svoji prosti čas namenjamo skupni blaginji.

Letošnje deveto kulturno srečanje gradbenih delavcev pa je vendarle potrdilo, da je paleta kulturnih ustvarjalnosti gradbenic izjemno široka. Kljub vsem problemom, ki nas pestijo, je vzdušje za širše kulturne dobrine visoko. Prav zato je nujno, da vsakoletna prispela dela strokovnjaki kritično ocenijo ter poleg spoznavnega momenta srečanju pridajo še vzgojni in izobraževalni značaj. To pa ne pomeni, da bodo vse storitve, ki ne zadoščajo kriteriju kvalitete, izločene. Predstavljena bodo ožjemu krogu sodelavcev in javnosti. Na zaključno prireditev oziroma v priznanih kulturnih hramih pa bodo razstavljena le najboljša dela.

Prav zato naj organizatorji naslednjih kulturnih srečanj povabijo k sodelovanju že v samem začetku strokovne ustanove, kot so Zveza kulturnih organizacij, Zveza sindikatov Slovenije, ki bodo s svojimi strokovnimi sodelavci sooblikovali kulturna srečanja gradbenic Slovenije. Seveda pa je pomembno, da taka srečanja med ustvarjalce ne bodo vnesla tekmovalnega priokusa. Delovati morajo spodbudno za še kvalitetnejše ustvarjanje kulturnih dobrin.

In ker je kulturna dejavnost izjemno pomemben dejavnik tudi za krepitev narodnostnih vezi, (nacionalna struktura zaposlenih v gradbeništvu je Jugoslavija v malem) je torej nujno ohranjanje, negovanje pa tudi širjenje kulture v združenem delu.

V petju, glasbi, poeziji, likovni in drugih dejavnostih se premoščaj vsakovrstne ovire, trasirajo nove ceste, gradijo in opremljajo objekti — v vseh so ljudje. Ti nosijo srca v dlaneh, svoje zamisli v svareh...

ANITA OGULIN

Na kulturnem srečanju v Vegradu

IMP-jevci so se izkazali

Letošnje, deveto kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije, ki je potekalo od 1. do 5. junija v Titovem Velenju, je ponovno pokazalo, kako živa in ustvarjalna je kultura v gradbenih delovnih organizacijah. Njihovi stvaritelji: literati, likovniki, fotografi, pevci, instrumentalisti in mnogi drugi so ponovno potrdili, da na kulturno ustvarjanje in poudarjanje ne vpliva krizno obdobje gradbeništva, niti dejstvo, da se prav tej veji gospodarstva ne obetajo bistvena izboljšanja.

Organizator letošnjega srečanja, Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije, je skupaj z Vegrado iz Titovega Velenja v to kratko srečanje vnesel precej novosti. Najbolj vspodbudna je gotovo

področje so vsakemu posamezniku in skupini povedali, kaj menijo o pripelem delu, kako bi ga lahko še izboljšali in, kje bi lahko dela avtorjev v širši družbeni skupnosti dobila svoje mesto.

IMP-jeve pevke na slovesni akademiji (Foto M. P.)

bila izbira vseh prispelih del, ki so jih delavci različnih poklicev, gradbenih delovnih organizacij v letu dni ustvarili. Kritiki so jih podrobno pregledali, za r. zstavo, objavo v biltenu ter predstavitve na zaključnih prireditvah, pa izbrali le najboljše. S tem so prekinili kriterij številčnosti in udejnavili lani v Brežicah sprejet dogovor, da bomo kulturnim srečanjem posvečali več kakovostne pozornosti.

Izbrana dela pa so doživela tudi kritiko, ki je za avtorje in ustvarjalce delovala gotovo izjemno spodbudno. Mira Zakošek za fotografijo, Ivo Stropnik in Dušan Brešar za literarno področje, profesor Alojz Zavolovšek za likovno, Jože Javoršek, mednarodni dramski kritik za dramaturško in Ivo Marin za glasbeno

Prvi dan srečanja so se zbrali likovniki, fotografi in literati. Po razgovoru s kritiki in po otvoritvi razstave smo spremljali literarni večer, ki so ga popestrili pevci in pevke. Že tradicionalne kulturne prireditve gradbenic so vsako leto posebej dokaz kulturnega utripa delavcev v združenem delu. Tega je čutili precej tudi med delavci IMP. Naši sodelavci se pojavljajo v delovnih sredinah, ime svoje delovne organizacije pa ponovno ponašajo tudi v druge kote naše domovine, pojavljajo se tudi v širšem kulturnem prostoru. Ob tem velja poudariti željo, da bi jim večkrat prislunili doma, se spoznali z njihovimi deli ter vedeli, kako in kje ponašajo naše ime.

A. O.

V zelenju na zimski pohod

Vlak proti Šk. Loki verjetno že dolgo ni bil tako obremenjen, kot 10. maja 1987, ko so se planinci odpravljali na Blegoš. K dobremu razpoloženju in številni udeležbi, je pripomoglo tudi lepo sončno jutro.

Tudi 25 planincev IMP-jevega Planinskega društva Ljubljana se je odpravilo na zadnji zimski pohod. Prvi zimski pohod v sezoni 86—87 je bil že 14. 12. 1986. Nato je bilo organiziranih še 7 pohodov, ki so bili rekreativni in spominski.

Do Šk. Loke je potekalo vse po voznem redu. Na železniški postaji v Škofji Loki pa smo obstali. Pripeljal je prvi avtobus in čez nekaj časa še drugi, pa nas ni nihče sprejel. Še smo čakali, da je prišel tretji avtobus. »Ali vi peljete na Blegoš?« smo vprašali šoferja. »Samo na avtobusno postajo v Šk. Loko.« je odgovoril. V upanju, bo že kako, smo se nato ložili. Na avtobusni postaji smo protestirali in se pogajali, da bi nas takoj odpeljal pod Blegoš, ker smo v avtobusu sami planinci. Za naše potrebe niso imeli preveč posluha in želje, morali smo izstopiti. Avtobusi so prihajali in odhajali, mi pa smo čakali, ker nam drugega ni preostalo. Prišlo je povelje, naj kupimo karte v predprodaji. Ko smo kupili karte je pripeljal tudi avtobus in odpeljali smo se pod Blegoš. Za pregovarjanje in čakanje pa smo porabili debelo uro časa. Sprašujem se ali se v takšnih dnevih res ni mogoče izogniti nervozi, čakanju in gneči.

V vasi Javorje smo izstopili. Sprejelo nas je sončno majsko jutro, da smo na mah pozabili na jezo in težave.

ve. Sedaj smo na svojih nogah, zato ne bo težav doseči vrh Blegoša, smo si dejali. Razkomotili smo se in že se je pisana kolona začela pomikati v smeri Blegoša. Iz vasi Javorje se lepo vidi vrh Blegoša. Presenečeni smo bili, ko smo zagledali vrh brez snega, že vsega zelenega. Kar predstavljati si ne moreš, da je to zimski pohod, ko pa je pomladno vse do vrha. Vodja današnjega pohoda IMP-jevih planincev Robert Kastelic se je kmalu prebil na začetek kolone. Izginil je in videli smo se šele pri koči na Blegošu. Da bi kdo zašel ali se izgubil, je skoraj nemogoče, ker je strnjena kolona pohodnikov. Čeprav je bilo nekaj planincev, ki so bili prvič na tej poti, ni bilo bojazni, kako priti na cilj, zato je vodja s svojim spremstvom lahko brezskrbno odbrzel naprej.

V vasi Javorje do vasi Žetina so največja nadloga avtomobili. Če je deževno, te umijejo cestne luže, če pa je suho, prideš na Črni Kal kot mlinar. Le malokateri voznik avtomobila je toliko obziren do planincev, da ne kaže moči svojega jeklenega konjička.

Na Črnem Kalu je bil počitek. Od tu vodi več poti na vrh Blegoša, zato se je bilo treba odločiti, kje se bomo vzpenjali. Vsi smo se odločili za pot na vrh po grebenu. Pot po grebenu je strma, zato pa krajša, prehodna pa samo takrat, ko ni snega. Čeprav le-

tošnja zima ni skoparila s snegom, je pomladno sonce osušilo pot, da smo brez težav dosegli vrh, seveda zadihani in potni.

Na vrhu Blegoša smo dobili kontrolne listke kot dokaz udeležbe pohoda na vrh Blegoša (1563). Lističe je treba hraniti do kontrolne točke na Črnem Kalu ali do poti v Leskovco, kjer opravljeni pohod vpisejo v kontrolni karton.

Na vrhu ni bilo toplega čaja ali razkužila, zato smo se takoj podali h koči, ki leži 172 m pod vrhom. Tu smo dobili vse, kar smo potrebovali, legli v travo in se nastavili soncu, ki ni skoparil. Ob vsakoletnem pohodu, ki je posvečen dnevu zmage devetega maja, je bil tudi kulturni program. Organizatorjem pohoda vsa pohvala za tako lepo pripravljen program, saj je s programom vsakokrat podan pomen pohoda, ki vzpodbuja k udeležbi.

Zaradi prijaznosti in lepega vremena, samo se odpravili v dolino šele v popoldanskih urah. Na Črnem Kalu smo opravili se vpis v kontrolne kartončke. Če si hočeš pridobiti spominsko značko ali plaketo za 10-kratni pohod, to moraš storiti, sicer ni potrebno.

Do Šk. Loke smo se ponovno vozili kot potniki. Iz Šk. Loke v Ljubljano pa kot sardine. Čeprav utrjeni, smo bili veseli lepega dne, zato smo se v Ljubljani razšli veselih obrazov.

ZDRAVKO NASTRAN

V Prlekiji

Čeprav je kazalo na bolj kislo vreme, se nas je 16. 5. pred upravno zgradbo sozd IMP zbral precejšnje število, ki bi hoteli videti gnezdenje storkelj in slišati pesem klopotca. V Slovenske gorice ne moreš iti, kadar bi se izmislili zaradi oddaljenosti in slabih zvez, zato je treba izkoristiti priložnost, ko se ponudi. Še je ostalo nekaj prostih sedežev od tistih, ki jim tudi dežnik ne daje popolne garancije za suho kožo. Kljub temu pa je bila udeležba zadovoljiva.

Iz Ljubljane smo se vozili proti kraju Levec, kjer smo vstopili na avtocesto Slovenika. Ker je bila zgodnja ura, smo še vsi malo dopolnjevali noč, zato je bilo slišati le brnenje motorja. Navadno se najde kakšno poživilo v avtobusu, takrat pa kot nalašč, nič. Šofer Jože je opazil naše počutje, zato je ustavil pred okrepčevalnico. Po kratkem postanku smo bili takoj bolj pri močeh, in živahnejši. Še dobro, da smo se zbudili, sicer od Pragerskega do Ptuja ne bi mogli opazovati gnezdenja storkelj. Mogočno zgrajeno gnezdo na dimniku ali na električnem drogu je res prava mojstrovina. Šibje ali slama, iz katerega je grajeno gnezdo, res ni najbolj estetsko urejeno, je pa veliko in trdno. Storklje valijo tako, da se menjavajo. Enkrat vali samica, nato vali samec. Pri vsakem gnezdu je mogoče opaziti, da se vidi iz gnezda samo glava in dolgi kljun, na robu gnezda pa na dolgih nogah navadno samo na eni nogi čaka samec ali samica, da zamenja valilca. Pri tako zanimivem opazovanju in pogovoru še opazili nismo, da je Ptuj že za nami in da smo se ustavili v Ormožu pri Tovarni sladkorja.

Tovarna sladkorja v Ormožu stoji na polju zunaj mesta. Medtem ko smo čakali na direktorja te tovarne, se nam je pridružila znana planinka Ema Meško, ki nas je nato vodila do Jeruzalema. V kratkih besedah je povedala, da je domačinka, rojena sicer na Pohorju in nas je pristčno pozdravila. V kratkih besedah je povedala njene uspehe in tudi padce v življenju. Tudi o planinarjenju je govorila in nato dejala. »V planine ob lepem vremenu lahko gre vsak bedak, v slabem pa samo junak.« Vsi smo ji zaploskali, saj je govorila sproščeno, da smo jo z zanimanjem poslušali.

Prišel je direktor. Popeljal nas je na ogromno dvorišče. Povedal je, da je tu začetek procesa predelave sladkorne pese, ki je pripeljana naravnost z njiv. Opisal je celotni postopek od pranja, rezanja, sušenja, stiskanja, do končnega izdelka, ko je sladkor pripravljen za tržišče. Z dvorišča nas je peljal v proizvodne prostore, ki pa sedaj ne obratujejo. Na strojih in napravah opravljajo pregled in popravila, da bo tovarna v času sezone lahko nemoteno obratovala. Celotni proces predelave sladkorja je avtomatiziran, da se proizvodnja krmili iz komandnega pulta. Povedal je, da je ormoška tovarna sladkorja od 23 jugoslovanskih tovarn sladkorja najbolj avtomatizirana. Predsednik PD IMP Lojze Kosi se je direktorju zahvalil za gostoljuben sprejem in razlago, pri tem pa sta izmenjala darila. V dar smo dobili 5 kg kristalnega sladkorja, ki ga bomo koristno uporabili.

Iz Ormoža smo se nekaj kilometrov še peljali, nato smo si oprtali nahrbtnike. Planinka Ema Meško nas je vodila skozi zelene gorice. Povedala je, da bomo šli tudi na Lutmerk, prleški Triglav, 331 m. Prleški Triglav ni kamnit, zasajen je v celoti z vinogradi. Kamor seže oko, raste vinska trta, zato se ni čuditi, zakaj nikdar ne zmanjka vinske kapljice. Ustavili smo se na neki vzpetini proti Mihalovcem. Povedala je anekdoto iz leta 1662. »Ta vzpetina se imenuje Babji Klanec. Zakaj? Razbita turška vojska se je v skupinah brezglavo umikala iz naših krajev in pustošila. Ena od teh skupin je prišla tudi v ta klanec. Žene, že prej pripravljene, so jih dočakale s kamenjem in vrelo vodo ter jih pregnale.« Od takrat se ta vzpetina imenuje Babji klanec.

Med potjo skozi zelene gorice nas je pozdravila predstavnica Kmetij-

Bele narcise vabijo

Mesec maj, pravijo, je mesec ljubezni, pa najlepši čas za izlete, ko se prebujajo srca in narava. Tudi planinci IMP Ljubljana, so prav gotovo izkoristili ta letni čas. Na vseh izletih v mesecu maju (treh izletih) je bilo rekordno število udeležencev.

Samo Triglav in izlet v neznano privabita večje število udeležencev, kot jih je bilo 30. maja 1987, ko smo se odpravljali na Golico. Naš vodja Marjan Požar se ni mogel načuditi tej udeležbi. Res je, da k številni udeležbi veliko pripomore tudi vreme, zato je bilo na železniški postaji v Ljubljani še nekaj drugih planincev, ki so z nami hoteli na vlak za Gorenjsko. Največkrat se vlak izprazni že v Radovljici ali Zirovnici, v tem sončnem jutru pa smo vsi izstopili na Jesenicah.

Vodja Marjan nas je na avtobusni postaji preštel, ko smo čakali, da se odpeljemo do Planine. »Saj je samo nas skoraj za en avtobus!« je vzklknil. »Petinštirideset nas je,« se mu je smejala. Do odhoda rednega avtobusa je bilo še celo uro čakanja. »Bom malo pogledal, kot prejšnja leta, če se bo dalo kaj urediti,« je rekel Marjan in odšel. Prav v kratkem času je bil avtobus na postaji in vstopili smo. Tu ni bilo prerekanja ali bo peljalali ne bo, kot v Šk. Loki, brez vsake jeze in nervoze smo pla-

čali vozovnico in se odpeljali. Kako dobrodošla je ena ura prednosti v jutranjih urah, ko še ni tako vroče, ve vsak planinec. Iz Planine do koč pod Golico, pa jutranje sonce že močno pritiska na strmina Golice, zato je rana ura res zlata ura.

Iz podnožja, kjer smo si nadeli nahrbtnike, do koč pod Golico je treba premagati 647 m višinske razlike in je za normalno planinsko hojo 2 uri hoda. Kakor igrivi otroci smo se vzpenjali in dosegli koč. Vabil nas je vonj nareh, radi bi se ustavili in ogledovali, pa se nismo dali motiti. Bojazen pred veliko vročino nas je gnala naprej v zavetje koč (1580 m). Tu smo se najedli, odžejali, osušili in pripravili za vzpon na vrh Golice (1836 m).

Res, da pot na vrh ni dolga, je pa strma. Proti vrhu nam je vročino odganjal kar močan veter, zato na vrh nismo prišli potni. Vrh Golice je bil pokrit še z debelo snežno odejo, zato so bili občutki zimski. Prelepi so razgledi z vrha, zato smo ponovili vsa imena vrhov v Karavankah, Julijcih,

Bohinjskih gorah itd. Posebno pozorno smo si ogledali starost naših planin Triglav, saj je bil pred nami kot na dlani. Tudi Koroško smo si ogledali, saj danes ni bilo čuvarjev naših meja, da bi nas nadzorovali.

Ura teče, nič ne reče, pravi pregovor, zato smo tudi mi odšli po grebenu Golice, proti Javornškemu Rovtu. Ker Knafeljeve poti nismo dobro poznali, smo naredili nekaj poti v prazno, kot temu pravimo. Vaja dela mojstra, zato se drugo leto prizor ne bo ponovil. Končno smo vsi pristali na Pristavi. Tu je Ivan raztegnil harmoniko, malo smo prilili na zob in družba je povsem zaživela. Pogrešali pa smo Očca, ki nam je vsako leto razdiral kakšne trde, za dobro voljo. Želimo mu, da bi bil lahko čim prej med nami.

Teško se je ločiti od snežno-belih poljan z narcisami z opojnim vonjem, ki vabi ali tudi mora priti. Zapisati pa je treba tudi pohvalo planincem PD IMP Ljubljana, da narcis niso trgali in skrunili narave. Še naprej želimo takšen odnos do narave, ki jo obiskujemo z vsem srcem in občudujemo njene lepote.

ZDRAVKO NASTRAN

Obvestila Planinskega društva IMP

25. do 26. julija 1987 gremo v Avstrijo na Petzeck (3283 m) po poti prijateljstva. Vsak kdor gre s svojim avtom, naj prijavi, koliko mest ima še prostih. Zasedena pa naj javi poimensko zaradi lažje evidence in organizacije.

Zbirališče bo 25. 7. 1987 od 6. do 6.30 na Ulici Jožeta Jame pred stavbo IMP, smer ob Gorenjski železniški progi.

Potovali bomo po stari Gorenjski cesti, kjer bomo pobirali ostale, prek Korenskega sedla v Beljak (postanek), od tu mimo Lienza do odcepa v Dolino Debauttal (12 km makadama) do tovarne žičnice (1600 m), s katero se bodo peljali naši nahrbtniki. Od tu imamo 3 ure hoje do koč Waugenitzschütte (koča) — 2508 m, kjer bomo prenočili.

Prijave sprejemajo poverjeniki do 10. 7. 1987 s plačilom 2000 din akontacije na račun osebnega zavarovanja in manipulativnih stroškov. Za stroške v Avstriji, prenočišče in drugo, pa boste plačali 200 Sch v Avstriji (obračun).

Informacije lahko dobite pri vodji izleta (Oču) na telefon 52-069 v opoldanskih ali večernih urah.

VOGEL — RODICA — ČRNA PRST

18. do 19. julija

Vodja izleta bo tov. Seliškar.

Smučanje v gojzerjih

»Od besed k dejanju,« tako nekako se je glasil naš moto v soboto in nedeljo, 11. in 12. aprila. Že enkrat prestavljeni izlet smo tokrat izvedli. Kljub slabim vremenskim izgledom smo se štirje člani MO dobili v soboto malo pred sedmo uro na avtobusni postaji. Vkrkali smo se v avtobus in se odpeljali proti zasneženim Julijcem. Kmalu potem, ko smo zapustili Ljubljano, pa se je meglena zavesa začela predirati in pokazale so se prve zaplate modrega neba, ki so postajale večje, bolj ko smo se bližali goram. Cilj naše vožnje je bil hotel Zlatorog. Tam smo opravili še zadnje priprave pred začetkom ture in okoli pol desete smo se odpravili proti Savici. Hoja je bila zelo prijetna. Pri Savici pa smo se že slačili, kajti postalo nam je toplo. Po krajšem počitku smo zagrizli v strmi breg. Pot pozimi pelje precej bolj strmo in naravnost kakor poleti, saj gaz kar preseka vse vijuge. Tudi mi smo imeli lepo zgaženo pot, tako da smo precej hitro napredovali. Ko smo prišli že pod domom na plano, nas je pozdravilo močno planinsko sonce, ravno pravnjše za to, da kar mimogrede

ujameš nekaj rjave barve. Dokaj hitro smo prišli do Doma na Komni.

Na Komni je bila tudi končna postaja tistega dne. Sezuli smo mokre gojzarje in se preoblekli v suho obleko. Nato smo šli v jedilnico, kjer nam je prijazna kuharica iz naših zalozg skuhala okusne špagete, ki smo jih s slastjo pojedli. Ostanek popoldneva in večera je minil v prijetnem pogovoru, pred spancem pa smo zaposlili tudi naša grla.

Druga dne je bilo sonce že visoko na nebu, ko smo se skobacali iz naših toplih postelj. Po obilnem zajtrku in slikanju smo se okoli pol enajstih odpravili v dolino. Da bi postali dobre volje, smo se »smučali« po gojzarjih seveda. Pot navzdol nam je hitro minila in tako smo bili prav hitro pri Savici, kjer pa so se že šopirili turisti s svojimi »prelepimi skatami«. Zato smo odhiteli proti Zlatorogu po stezi, skriti pred civilizacijo. No, pa tudi ta košček poti je hitro minil in tako je bilo našega dvodnevnega potepanja konec. Seveda smo sklenili, da se še vidimo, če se le da v malo večjem številu.

MICKA

SESTAVIL MARKO BOKALIC	NORVEŠKI DRAMATIK	DRAGA RUMENA KOVINA	ARA, AVANS	LEPOTNA POSO- DOVKA	JED 12 FIŽOLA IN ŽELJA	DELAVSKI SVET	IGRALKA RINA	POLJSKI FILOZOF IN MATEMATIK	MESTO NA SICILIJI	PRITOK KOLUBARE	AREST ZAPOR
IZUMITELJ											
OBILJE, BLAGINJA											
BIVŠI EGIPT. PRESEDA.						SL. SKLA- DATELJ (BLAŽ)					
DEL DIRKE						ANTIČNA FIGURA Z LEVIJIM TELESOM	ISLANDSKA PRIPoved SEV. LEDENO PODROČJE				
ZVEŽDA, KI NENAMOM ZAJARI					RIBIŠKA MREŽA 1				VELIKO BASOVSKO TROBILO	ISTOST, ISTO- VETNOST	USTROJ SESTOJ
IMP GLASNIK	ŠTU- DENTSKI PREJEMEK	DELAVEC V TIS- KARSTVU	VNETJE LEVIČ NA POLOTOK								
DEL OPREME, KI ŠČITI								SL. ZGODO- VINAR MESTO OB JENISEJU			
OBLIKA RASTLIN. STEBLA					FRANC. SREDOŽEM. MESTO						
NAGLAS, POUDAREK					TEKAČ ČEZ OVIRE MOSES						
LUKNJICE V KOŽI					LUKA V IZRAELU				TANTAL LOPA ZA LETALA		
PEŠNIK MEKULI					HUĐOB- NOST	ZBIRKA STARIH LISTIN					
NIKOLA TESLA			TUJA IN NAŠA ČRKA UPANJE			VRSTA ŽITA	PLAZILEC BREZ NOG				
PRVI ČRNO- GORSKI VLADIKA							ANGLEŠKO Ž. IME PRITOK DONAVE				OČE
MESTO V SR								ST. PORTUG. POSEST V INDIJI SOLM. ŽLOG			
PRIPRAV- LJENA HRANA				SREDIŠČE SEVERNE IRSKE							
SRBSKO MOŠKO IME				PALESTIN. BOGINJA PLOBNOSTI							

Aforizmi

Proti lahkemu življenju je za večino ljudi speljana težka pot.

● ● ●

Domačo žalost je še najceneje utapljati v uvoženem vinu.

● ● ●

Mera za klobuk je velikost glave, ne pa njena vsebina.

● ● ●

Nikar si ne mažite rok, sicer vam bojo oprali glavo!

● ● ●

Med bojem za vsakdanji kruh se ljudje zvečine poradijo od kakšne boljše hrane.

● ● ●

Iti s kurami spat je še zmerom bolje kakor vstati z mačkom.

● ● ●

Če je smer res pravilna, čemu tedaj riniti po obvoznicah?

Jože Olaj